

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2019/1660**z 25. septembra 2019****týkajúce sa vykonávania nových ustanovení o meraní a vyúčtovaní v smernici 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Únia je odhodlaná vytvoriť udržateľný, konkurencieschopný, bezpečný a dekarbonizovaný energetický systém. V rámci energetickej únie sa stanovujú ambiciózne ciele Únie. Únia sa osobitne zameriava na tieto záväzky: i) znížiť emisie skleníkových plynov minimálne o 40 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 1990; ii) zvýšiť podiel spotreby energie z obnoviteľných zdrojov aspoň o 32 %; iii) dosiahnuť úspory energie a zvýšiť energetickú bezpečnosť, konkurencieschopnosť a udržateľnosť Únie. V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁽¹⁾ („smernica o energetickej efektívnosti“) zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002⁽²⁾ sa stanovuje cieľ v oblasti energetickej efektívnosti dosiahnuť do roku 2030 na úrovni Únie úspory energie najmenej 32,5 %.
- (2) Vykurovanie a chladenie predstavuje najvýznamnejší zdroj konečnej spotreby energie a tvorí približne 50 % celkovej potreby energie v Európskej únii. 80 % z toho pripadá na budovy. Dosiahnutie energetických a klimatických cieľov Únie je preto do veľkej miery ovplyvnené jej úsilím o obnovenie fondu budov a podporu ich optimálnejšej prevádzky a užívania.
- (3) Zrozumiteľné a včasné informácie o spotrebe energie a jej vyúčtovania založené na skutočnej spotrebe umožňujú spotrebiteľom, aby sa aktívne podieľali na znižovaní energetických potrieb v oblasti vykurovania a chladenia. Viac ako 40 % obydľí v Európskej únii sa nachádza v bytových domoch alebo radových domoch, pričom mnohé z nich majú spoločné systémy vykurovania priestoru alebo ohrevu teplej úžitkovej vody. Pre užívateľov takýchto obydľí sú preto dôležité presné, spoľahlivé, zrozumiteľné a včasné informácie o spotrebe energie, bez ohľadu na to, či uzavreli priamy individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie alebo nie.
- (4) Smernica o energetickej efektívnosti je právny predpis Európskej únie, ktorý sa zameriava na meranie a vyúčtovanie dodávok tepelnej energie. V roku 2018 bola zmenená. Jedným z cieľov bolo ozrejmiť a posilniť platné pravidlá týkajúce sa merania a vyúčtovania.
- (5) V rámci ozrejmenia sa popri pojme „konečný odberateľ“, ktorý bol použitý už v smernici o energetickej efektívnosti, zavádza pojem „koneční spotrebitelia“ s cieľom vysvetliť, že právo na informácie o vyúčtovaní a spotrebe sa vzťahuje aj na odberateľov, ktorí nemajú individuálny alebo priamy zmluvný vzťah s dodávateľom energie použitej v spoločných systémoch vykurovania, chladenia alebo ohrevu teplej úžitkovej vody v budovách s viacerými užívateľmi.
- (6) Zmeny viedli aj k výslovnému formulovaniu požiadavky, aby členské štáty uverejňovali kritériá, metodiky a postupy, ktoré uplatňujú pri udeľovaní výnimiek zo všeobecnej požiadavky na pomerové meranie v budovách s viacerými užívateľmi a aby vysvetlili nepodmienenú požiadavku individuálne merať teplú úžitkovú vodu v obytných častiach nových budov s viacerými užívateľmi.
- (7) V smernici (EÚ) 2018/2002 sa takisto vyžaduje, aby členské štáty zaviedli transparentné a verejne dostupné pravidlá rozdelenia nákladov pre bytové domy a viacúčelové budovy vzhľadom na význam takýchto pravidiel pre jednoduchšie dosiahnutie spravodlivých výstupov a vytvorenie adekvátnych stimulov pre užívateľov uvedených budov.
- (8) V záujme posilnenia vplyvu merania a vyúčtovania na zmeny správania sa, ktoré by takéto meranie a vyúčtovanie mohlo podnietiť, a na následné úspory energie revidovaná smernica o energetickej efektívnosti obsahuje aj zrozumiteľnejšie požiadavky na užitočnejšie a úplnejšie informácie vo vyúčtovaní založené na údajoch o spotrebe korigovaných na klimatické podmienky. Okrem iného sú to relevantné porovnania a nové prvky, napríklad informácie o súvisiacom energetickom mixe a emisiách skleníkových plynov, ako aj o dostupných postupoch podávania sťažností alebo mechanizmoch riešenia sporov.

(¹) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

(²) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210).

- (9) Zároveň sa prijali prísnejšie požiadavky na časté poskytovanie informácií o vyúčtovaní alebo spotrebe vo všetkých prípadoch, keď sú zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet skombinované s pravidlami zabezpečujúcimi postupný prechod k meradlám a pomerovým rozdeľovačom vykurovacích nákladov umožňujúcim diaľkový odpočet s cieľom zabezpečiť, aby včasnejšie a častejšie informácie boli v konečnom dôsledku dostupné všetkým konečným spotrebiteľom.
- (10) Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia na transpozíciu ustanovení súvisiacich s meraním a vyúčtovaním uvedených v smernici (EÚ) 2018/2002 najneskôr do 25. októbra 2020.
- (11) V smernici o energetickej efektívnosti sa členským štátom poskytuje určitý priestor na voľné konanie pri transpozícii a vykonávaní revidovaného súboru požiadaviek týkajúcich sa merania a vyúčtovania, čo im umožňuje vykonať transpozíciu takým spôsobom, ktorý najlepšie vyhovuje ich vnútroštátnym okolnostiam vrátane klimatických podmienok, modelov prenájmu a vlastníctva nehnuteľností a fondu budov. V predmetnom odporúčaní sa vysvetľujú zmenené požiadavky a uvádzajú príklady dosiahnutia cieľov smernice. Cieľom je najmä zabezpečiť jednotné porozumenie smernici o energetickej efektívnosti vo všetkých členských štátoch pri vypracúvaní príslušných transpozičných opatrení.
- (12) Usmernenie priložené k predmetnému odporúchaniu dopĺňa a čiastočne nahrádza usmernenie vydané Komisiou v súvislosti s článkami 9 až 11 smernice o energetickej efektívnosti ⁽³⁾.
- (13) Týmto odporúčaním sa nemenia právne účinky smernice o energetickej efektívnosti a nie je ním dotknutý záväzný výklad smernice o energetickej efektívnosti poskytnutý Súdny dvorom. Odporúčanie sa zameriava na ustanovenia súvisiace s meraním a vyúčtovaním a týka sa článkov 9a, 9b, 9c, 10a a 11a smernice o energetickej efektívnosti a prílohy VIIa k tejto smernici,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Členské štáty by mali pri transpozícii požiadaviek zavedených smernicou (EÚ) 2018/2002 a stanovených v článkoch 9a, 9b, 9c, 10a a 11a smernice o energetickej efektívnosti a v prílohe VIIa k tejto smernici dodržiavať usmernenia uvedené v prílohe k tomuto odporúchaniu.

V Bruseli 25. septembra 2019

Za Komisiu
Miguel ARIAS CAÑETE
člen Komisie

⁽³⁾ COM(2013) 762 final a SWD(2013) 448 final, Brusel, 6. novembra 2013.

PRÍLOHA

1. ÚVOD

1.1. Právne a politické súvislosti

V článkoch 9, 10 a 11 a v prílohe VII k smernici 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (ďalej len „smernica o energetickej efektívnosti“) sa upravuje meranie a vyúčtovanie individuálnej spotreby energie. Zmeny týkajúce sa merania a vyúčtovania zavedené v rámci revízie smernice o energetickej efektívnosti formou pozmeňujúcej smernice ⁽¹⁾ v podstate zahŕňajú:

- doplnenie nových právnych ustanovení, ktoré sa osobitne vzťahujú na tepelnú energiu, a to článkov 9a, 9b, 9c, 10a a 11a a prílohy VIIa, a
- vyňatie tepelnej energie z rozsahu pôsobnosti pôvodných ustanovení smernice o energetickej efektívnosti (články 9, 10 a 11 a príloha VII).

Pokiaľ ide o meranie a vyúčtovanie elektriny, súčasný súbor právnych predpisov EÚ bol konsolidovaný v rámci prepracovania smernice o pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou, ktorá bola prijatá ako súčasť balíka opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov.

Pokiaľ ide o plyn, zákonodarca (Európsky parlament a Rada) začlenil v rámci revízie smernice o energetickej efektívnosti do článku 24 ods. 14 doložku o preskúmaní s cieľom zabezpečiť zohľadnenie podobných zmien na základe posúdenia alebo návrhu Komisie najneskôr 31. decembra 2021.

Revidovanou smernicou o energetickej efektívnosti sa podstatne upravujú ustanovenia o meraní a vyúčtovaní, pokiaľ ide o požiadavky týkajúce sa tepelnej energie. Pokiaľ ide o elektrinu, tieto ustanovenia sa nezmenia, kým nenadobudnú účinnosť nové ustanovenia v prepracovanej smernici o pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou, a to 1. januára 2021 ⁽²⁾. Ustanovenia týkajúce sa plynu sa nezmenia, kým (a ak) zákonodarca neprijme ďalšie zmeny.

1.2. Rozsah pôsobnosti a účel tohto dokumentu

Cieľom tohto odporúčania je uľahčiť efektívne a koherentné uplatňovanie ustanovení smernice o energetickej efektívnosti týkajúcich sa merania a vyúčtovania tepelnej energie. Odporúčanie čiastočne dopĺňa a čiastočne nahrádza usmernenie, ktoré už skôr uverejnila Komisia.

Usmernenie Komisie z roku 2013 týkajúce sa článkov 9 – 11 ⁽³⁾ zostáva naďalej v platnosti pre elektrinu a plyn, keďže zatiaľ sú účinné pôvodné ustanovenia smernice o energetickej efektívnosti týkajúce sa elektriny a plynu. Pokiaľ ide o tepelnú energiu, mnohé sa zmenilo či vysvetlilo a po uplynutí lehoty na transpozíciu revidovaných ustanovení (25. októbra 2020) by usmernenie z roku 2013 bolo relevantné len čiastočne ⁽⁴⁾.

Komisia uverejnila aj osobitné usmernenie pre pomerové meranie tepelnej energie v budovách tvorených viacerými jednotkami ⁽⁵⁾. Zachováva sa platnosť celkového prístupu tohto usmernenia, ako aj mnohých jeho odporúčaní.

⁽¹⁾ Smernica (EÚ) 2018/2002.

⁽²⁾ Pozri články 70 a 73 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

⁽³⁾ SWD(2013) 448 final, Brusel, 6. novembra 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1416394987283&uri=SWD:2013:448:FIN>.

⁽⁴⁾ Pre nové ustanovenia týkajúce sa tepelnej energie zostávajú relevantné najmä zásady stanovené v odsekoch 19 – 26, 50 – 54 a 56 usmernenia z roku 2013.

⁽⁵⁾ Guidelines on good practice in cost-effective cost allocation and billing of individual consumption of heating, cooling and domestic hot water in multi-apartment and multi-purpose buildings (Usmernenia týkajúce sa osvedčených postupov pri nákladovo efektívnom rozdelení nákladov a vyúčtovaní individuálnej spotreby tepla, chladu a teplej úžitkovej vody v bytových domoch alebo viacúčelových budovách), empirica GmbH — Communication and Technology Research, Simon Robinson, Georg Vogt, december 2016. <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/specific-guidance-sub-metering-thermal-energy-multi-unit-buildings-implementation-articles-9>

1.3. Prehľad zmien týkajúcich sa merania a vyúčtovania tepelnej energie

Hlavné rozdiely, ktoré sa zavádzajú revidovanou smernicou o energetickej efektívnosti v oblasti požiadaviek na meranie a vyúčtovanie dodávok tepelnej energie, sú tieto:

- Zavedenie pojmu „koneční spotrebitelia“ zároveň so zachovaním existujúceho pojmu „koncový odberateľ“. Cieľom zavedenia nového pojmu je predovšetkým vysvetliť, že práva na informácie o vyúčtovaní a spotrebe (článok 10a) sa vzťahujú aj na spotrebiteľov, ktorí nemajú individuálny alebo priamy zmluvný vzťah s dodávateľom energie využívanej v spoločných systémoch vykurovania, chladenia alebo ohrevu teplej úžitkovej vody v bytových domoch a viacúčelových budovách.
- Zrozumiteľnejšie rozlíšenie medzi meraním a pomerovým meraním (články 9a a 9b).
- Explicitná požiadavka, aby členské štáty uverejnili kritériá, metodiky a postupy, ktoré uplatňujú pri udeľovaní výnimiek zo všeobecnej požiadavky pomerového merania v bytových domoch a viacúčelových budovách (článok 9b ods. 1).
- Zrozumiteľnejšia nepodmienená požiadavka na pomerové meranie teplej úžitkovej vody v obytných častiach nových bytových domoch a viacúčelových budov (článok 9b ods. 2).
- Nová záväzná požiadavka na členské štáty, aby prijali transparentné a verejne dostupné pravidlá rozdeľovania nákladov (článok 9b ods. 3).
- Zavedenie požiadaviek diaľkového odpočtu pre meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov (článok 9c).
- Sprísnené požiadavky na časté poskytovanie informácií o vyúčtovaní a spotrebe vo všetkých prípadoch, keď sú k dispozícii zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet (dvakrát alebo štyrikrát za rok od 25. októbra 2020 a mesačne od 1. januára 2022) (článok 10a a príloha VIIa).
- Zavedenie užitočnejších a úplnejších informácií o vyúčtovaní na základe údajov o spotrebe korigovaných na klimatické podmienky a vrátane relevantných porovnaní a nových prvkov, ako sú informácie o súvisiacom energetickom mixe a emisiách skleníkových plynov, ako aj o dostupných postupoch podávania sťažností alebo mechanizmoch riešenia sporov (príloha VIIa).

2. POVINNOSŤ MERAŤ (ČLÁNOK 9A)

Nový článok 9a sa skladá z dvoch odsekov, pričom v každom z nich sa rozvíja podobná požiadavka stanovená v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti, a to v článku 9 ods. 1 prvom pododseku a v článku 9 ods. 3 prvom pododseku. Spoločne stanovujú všeobecnú povinnosť merať dodávky tepelnej energie.

V článku 9a ods. 1 je obsiahnutá všeobecná požiadavka zabezpečiť, aby sa koncovým odberateľom⁽⁶⁾ poskytli meradlá⁽⁷⁾, ktoré presne zobrazujú ich skutočnú spotrebu energie. Na rozdiel od pôvodného článku 9 ods. 1 smernice o energetickej efektívnosti sa na túto požiadavku nevzťahujú žiadne podmienky. Ustanovenie nezahŕňa požiadavku, aby meradlo poskytovalo informácie o skutočnom čase merania.

V článku 9a ods. 2 sa stanovuje konkrétnejšia požiadavka na inštaláciu meradla pri výmenníku tepla alebo na odbernom mieste, na ktorom sa tepelná energia dodáva do budovy z centrálného zdroja, ktorý obsluhuje niekoľko budov, alebo zo systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom.

Toto ustanovenie bolo už predtým súčasťou článku 9 ods. 3 pôvodnej smernice o energetickej efektívnosti.

⁽⁶⁾ „Koncový odberateľ“ sa vymedzuje v článku 2 ods. 23 ako „fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje energiu pre vlastnú konečnú spotrebu“.

⁽⁷⁾ V článku 9a sa v porovnaní s článkom 9 neuvádzajú „individuálne meradlá“. Z tohto rozdielu nevyplýva zmena v rozsahu pôsobnosti požiadavky. Jeho účelom je len zrozumiteľnejšie odlíšiť meranie od pomerového merania a koncových odberateľov od konečných spotrebiteľov. V revidovanej smernici o energetickej efektívnosti sa pojem „individuálny“ používa najmä v súvislosti s pomerovým meraním.

V mnohých situáciách sa požiadavky týchto dvoch ustanovení prekrývajú a vedú k rovnakému výsledku: ide o prípad, keď koncový odberateľ odoberá tepelnú energiu výlučne na účely súvisiace s jednou budovou (obvykle na vykurovanie priestoru a ohrev teplej úžitkovej vody). Týka sa to aj prípadov, keď je budova rozdelená na viacero jednotiek, pričom každá z nich má svoj vlastný výmenník tepla/bytovú stanicu a užívateľ každej jednotky je koncový odberateľ s vlastnou priamou zmluvou so sieťou centralizovaného zásobovania teplom/chladom⁽⁸⁾. V oboch uvedených prípadoch z ustanovení článku 9a vyplýva, že je potrebné nainštalovať meradlo pri odbernom mieste/výmenníku tepla pre jednotlivé priestory individuálnych koncových odberateľov.

Uvedené požiadavky sa však aj dopĺňajú. K spotrebe môže v zásade dochádzať mimo budovy, napríklad na účely priemyselného tepla v priemyselných prevádzkach. Podľa článku 9a ods. 1 sa musí merať aj takéto zásobovanie teplom. Podobne môžu niektorí koncoví odberatelia odberať dodávky z niekoľkých budov. Napríklad koncový odberateľ môže byť odberateľom dodávok pre viacero budov z tej istej siete centralizovaného zásobovania teplom. Ak sú všetky tieto budovy pripojené k sieti prostredníctvom jediného bodu, podľa článku 9a ods. 1 by bolo potrebné len jedno meradlo. V takýchto prípadoch je však zámerom článku 9a ods. 2 zabezpečiť aj určenie individuálnej spotreby jednotlivých budov⁽⁹⁾. Ďalším príkladom by mohla byť veľká lokalita, napríklad vojenská základňa, s vlastným zariadením na zásobovanie viacerých budov v jej rámci teplom, chladom alebo teplou úžitkovou vodou. Na takýto prípad by sa vzťahoval článok 9a ods. 2 (nie však článok 9a ods. 1).

Osobitné otázky týkajúce sa uplatňovania článku 9a môžu vzniknúť v prípade použitia systémov uchovávania tepla. Ako príklad možno uviesť situáciu, keď je viac koncových odberateľov, konečných spotrebiteľov alebo budov pripojených k systému uchovávania tepelnej energie v kolektoroch (ATES) a zásobovaných teplom zo spoločného plytkého podzemného geotermálneho zdroja. V takomto prípade sa systém nemusí považovať za centralizované zásobovanie v zmysle článku 9a ods. 1⁽¹⁰⁾, ani za centrálny zdroj tepla alebo teplej úžitkovej vody v zmysle článku 9a ods. 2, pod podmienkou, že:

- teplo sa dodáva pri teplote, ktorú je potrebné zvyšovať jednotlivými tepelnými čerpadlami, aby sa mohlo použiť na vykurovanie priestorov alebo ohrev teplej úžitkovej vody, a
- energia požadovaná na prevádzku tepelných čerpadiel nie je súčasťou služby, ale hradí ju individuálne každý koncový odberateľ alebo konečný spotrebiteľ⁽¹¹⁾.

Vtedy sa meranie tepla s nízkou teplotou podľa článku 9a nevyžaduje.

Podobne pokiaľ je takýto systém reverzibilný a zabezpečuje aj chladenie, podľa článku 9a sa nevyžaduje meranie chladu získaného z podzemného zásobníka, ak je takýto postup potrebný na sezónnu regeneráciu zdroja tepla a ak sa zdroj chladu regeneruje výlučne na základe (sezónneho) striedania operácií vykurovania/chladenia⁽¹²⁾.

Napokon môže byť potrebné osobitne pristupovať k situáciám, v ktorých sa tepelná energia vo forme vopred zohriatej teplej úžitkovej vody dodáva z centralizovaného systému zásobovania teplom alebo podobného externého zdroja do bytového domu alebo viacúčelovej budovy, v ktorej sú užívatelia individuálni koncoví odberatelia od daného dodávateľa. V takom prípade a vzhľadom na skutočnosť, že v smernici o energetickej efektívnosti sa nešpecifikuje, či sa pri teplej úžitkovej vode vyžaduje meradlo tepla alebo vodomery, v zásade môžu stačiť vodomery v jednotlivých bytoch, ak sa za odberné miesta považujú vodovodné kohútiky alebo príruby v jednotlivých bytoch/jednotkách. V takom prípade sa však predpokladá výlučná zodpovednosť dodávateľa energie za všetky tepelné straty, ku ktorým dôjde na trase k daným odberným miestam v rámci budovy. V opačnom prípade a vzhľadom na to, že straty tepelnej energie v centralizovaných sieťach na zásobovanie teplom môžu byť značné, bolo by potrebné umiestniť meradlo tepla aj na mieste, kde sa končí zodpovednosť dodávateľa. Inak by koncoví odberatelia nemohli mať istotu, či vyúčtovanie zodpovedá skutočnej spotrebe energie: dodávateľ môže namietat, že k stratám došlo v rámci budovy, mimo jeho zodpovednosti, a bez meradla tepla nebude možné overiť, do akej miery je uvedené tvrdenie pravdivé.

⁽⁸⁾ Táto situácia nie je veľmi bežná, ale vyskytuje sa. Bežnejšia je situácia, keď existuje niekoľko *konečných spotrebiteľov*, ale len jeden *koncový odberateľ*, porovnaj aj oddiel 7.1.

⁽⁹⁾ Je potrebné uviesť, že zodpovednosť za inštaláciu meradiel na úrovni budov by nemala niesť spoločnosť, ktorá zabezpečuje centralizované zásobovanie teplom, ale vlastník či správca budovy.

⁽¹⁰⁾ Diaľkové vykurovanie nie je vymedzené v smernici o energetickej efektívnosti. Podľa smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov je to „... distribúcia tepelnej energie vo forme pary [alebo] horúcej vody... z centrálnych alebo decentralizovaných zdrojov výroby prostredníctvom siete do viacerých budov alebo na viacero miest na vyhrievanie priestorov alebo procesov...“.

⁽¹¹⁾ Keďže termálna energia získavaná z plytkého podzemného geotermálneho zdroja máva nízke teploty, pri ktorých sa nedá priamo zužitkovať (pokiaľ sa nespája s tepelným čerpadlom) na obvyklé tepelné účely (vykurovanie priestorov, ohrev teplej úžitkovej vody, priemyselné teplo), je sporné, či by sa mala považovať za centralizované zásobovanie teplom alebo za „zdroj“ „vyhrievania... alebo teplej úžitkovej vody“. V súvislosti s článkom 9a ods. 2 je takýto výklad ďalej posilnený tým, ak sa individuálne platí za použitie tepelných čerpadiel (na zužitkovanie tepelnej energie z podzemného zdroja). V takom prípade totiž najdôležitejší komponent služby vykurovania nepochádza z centrálného zdroja.

⁽¹²⁾ Za týchto podmienok preukázateľne nejde o žiadnu čistú dodávku chladu predávaného prevádzkovateľom systému, ale o dočasné využitie zásobníka používaného na dodávky tepla v chladnejších obdobiach.

3. POVINNOSŤ POMEROVÉHO MERANIA (ČLÁNOK 9B ODS. 1)

Ako sa objasňuje v odôvodnení 31 pozmeňujúcej smernice, práva spojené s vyúčtovaním a informáciami o vyúčtovaní alebo spotrebe by sa mali vzťahovať na spotrebiteľov tepla, chladu alebo teplej úžitkovej vody dodávaných z centrálného zdroja, aj keď nemajú s dodávateľom energie priamy individuálny zmluvný vzťah. Na ozrejmienie tohto aspektu právneho predpisu bol zavedený pojem „pomerové meranie“, ktorým sa označuje meranie spotreby v individuálnych jednotkách bytových domov alebo viacúčelových budov, v ktorých sú dané jednotky zásobované z centrálného zdroja, pričom užívatelia ⁽¹³⁾ nemajú žiadny priamy ani individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie ⁽¹⁴⁾.

Pomerové meranie sa vyžaduje ako všeobecné pravidlo a podlieha určitým podmienkam podľa článku 9b. Bolo už súčasťou článku 9 ods. 3 druhého pododseku pôvodnej smernice o energetickej efektívnosti, podľa ktorého bola lehota na zavedenie pomerového merania stanovená na 31. decembra 2016. Uvedená lehota sa nenachádza v zrevidovanom texte, keďže už uplynula.

Požiadavka stanovená v novom článku 9b je v podstate totožná s požiadavkou uvedenou v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti. Boli však pridané niektoré objasnenia, ktoré sú vysvetlené nižšie.

Po prvé, znenie prvého pododseku odteraz zrozumiteľnejšie vyjadruje povahu podmienok, za ktorých je pomerové meranie povinné, a to „...ak je to technicky možné a nákladovo efektívne z hľadiska primeranosti vzhľadom na možné úspory energie“. To je vyjadrené aj v odôvodnení 30, v ktorom sa uvádza, že „...nákladová efektívnosť pomerového merania závisí od toho, či sú súvisiace náklady primerané možným úsporám energie“ a že pri „...posudzovaní nákladovej efektívnosti pomerového merania sa môže zohľadniť vplyv ďalších konkrétnych plánovaných opatrení v danej budove, napríklad akejkolvek pripravovanej obnovy“. Toto objasnenie potvrdzuje prístup osobitného usmernenia, ktoré uverejnila Komisia, aby pomohla členským štátom uplatňovať relevantné podmienky ⁽¹⁵⁾ pri vykonávaní pôvodnej smernice o energetickej efektívnosti.

Po druhé, v ustanovení je odteraz sformulovaná povinnosť členských štátov jednoznačne stanoviť a uverejniť „všeobecné kritériá, metodiky a/alebo postupy“ použité na stanovenie technickej neuskutočniteľnosti alebo nákladovej neefektívnosti. Opäť je to v súlade s prístupom uvedeného osobitného usmernenia. Komisia vždy považovala za potrebné, aby členské štáty výslovne uvádzali, akým spôsobom sa zavádzajú podmienky a ako sa uplatňujú v praxi ⁽¹⁶⁾.

4. OSOBITNÁ POŽIADAVKA NA POMEROVÉ MERANIE TEPLEJ ÚŽITKOVEJ VODY V OBYTNÝCH ČASTIACH NOVÝCH BUDOV (ČLÁNOK 9B ODS. 2)

Vo všeobecnosti platí, že v článku 9b ods. 1 sa vyžaduje pomerové meranie spotreby teplej úžitkovej vody pod podmienkou technickej uskutočniteľnosti a nákladovej efektívnosti. Z článku 9b ods. 2 však vyplýva prísnejšia nepodmienená požiadavka, ktorá sa týka osobitných prípadov nových bytových domov a obytných častí nových budov, ktoré sú vybavené centrálnym zdrojom tepla pre teplú úžitkovú vodu alebo sú zásobované teplou vodou pre domácnosť zo systémov centralizovaného zásobovania teplom.

Dôvodom prísnejšej požiadavky je, že v takýchto situáciách sa dá všeobecne predpokladať technická uskutočniteľnosť a nákladová efektívnosť pomerového merania spotreby teplej úžitkovej vody. V nových bytových domoch a obytných častiach nových viacúčelových budov možno rátať s obmedzenými dodatočnými nákladmi na meranie spotreby teplej úžitkovej vody v jednotlivých obydliach, keďže vhodné opatrenia možno prijať už vo fáze výstavby. Zároveň však neexistujú žiadne osobitné dôvody očakávať, že dopyt po teplej úžitkovej vode bude časom systematicky alebo významne klesať, preto sa dá predpokladať, že prínos podpory efektívneho správania sa prostredníctvom vyúčtovania založeného na spotrebe a spätnej väzbe (z hľadiska možných dosiahnutých úspor) bude naďalej vysoký.

⁽¹³⁾ Užívatelia môžu byť domácnosti, spoločnosti alebo iné subjekty, ktoré sú oprávnené užívať príslušné priestory.

⁽¹⁴⁾ Užívatelia, ktorí majú individuálne priame zmluvy s dodávateľom energie, majú takéto práva z toho titulu, že sú koncovými odberateľmi (t. j. sú to fyzické alebo právnické osoby nakupujúce príslušnú energiu na svoju vlastnú konečnú spotrebu) v zmysle článkov 9a, 10a a 11a.

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽¹⁶⁾ Porovnaj bod 25 v dokumente SWD(2013) 448 final.

V revidovanej smernici o energetickej efektívnosti sa nešpecifikuje, čo sa myslí pojmom „nová“ budova na účely článku 9b ods. 2. Na jednej strane užívatelia novo postavených budov, ktoré budú prvýkrát dané do užívania po uplynutí lehoty na transpozíciu (t. j. 25. októbra 2020), môžu očakávať, že budova bude vybavená zariadeniami na meranie spotreby. Na druhej strane sa s meraním nemuselo rátať, ak boli žiadosti o vydanie stavebného povolenia podané pred vnútroštátnou transpozíciou. Členské štáty teda môžu pri transpozícii tohto ustanovenia posúdiť rozsah, v akom je možné alebo odôvodnené splnenie očakávaní. Do rozsahu pôsobnosti požiadavky stanovenej v článku 9b ods. 2 v každom prípade patria nové budovy, pri ktorých boli žiadosti o vydanie stavebného povolenia podané po uplynutí lehoty na transpozíciu, a preto musia byť vybavené meradlami.

Požaduje sa meradlo, nie je však špecifikované, či by malo ísť o vodomer alebo meradlo tepla. Ak je v každej jednotke vlastná bytová stanica na zásobovanie energiou na vykurovanie priestoru a energiou na ohrev teplej úžitkovej vody v jednotke a ak sa meria celková spotreba energie každej bytovej stanice, požiadavka stanovená v článku 9b ods. 2 je splnená. Inými slovami, ak k ohrevu teplej úžitkovej vody dochádza v jednotlivých jednotkách prostredníctvom tepelnej energie dodávanej z centrálného zdroja alebo z bytovej stanice zásobovanej zo systému centralizovaného zásobovania teplom, súvisiacu spotrebu energie je možné merať spoločne so spotrebou, ktorá súvisí s vykurovaním priestoru.

5. PRAVIDLÁ ROZDEĽOVANIA NÁKLADOV (ČLÁNOK 9B ODS. 3)

Ak je zavedený systém pomerového merania, na rozdelenie celkových nákladov na jednotlivé priestory zahrnuté do systému sa použijú namerané hodnoty alebo ukazovatele získané odpočtom jednotlivých zariadení (môžu to byť meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov). Existuje veľa spôsobov takéhoto rozdelenia a ani jeden z nich nie je najlepší⁽¹⁷⁾, prinajmenšom pokiaľ ide o vykurovanie alebo chladenie priestoru v typickom prípade bytových domov alebo viacúčelových budov, v ktorých individuálne jednotky nie sú vzájomne tepelne nezávislé, t. j. tam, kde prestup tepla medzi vnútornými stenami nie je zanedbateľný v porovnaní s prestupom cez plášť budovy (vonkajšie steny, strecha atď.).

Použitie spôsobov rozdelenia nákladov, ktoré sa vnímajú ako spravodlivé a založené na pevných zásadách, však významne uľahčuje ich prijatie zo strany spotrebiteľov. Preto, ako sa uznáva v odôvodnení 32 pozmeňujúcej smernice, transparentnosť vyúčtovania individuálnej spotreby tepelnej energie môže uľahčiť zavádzanie pomerového merania. V pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti bolo zavedenie takýchto pravidiel voliteľné a zaviedli ich len približne dve tretiny členských štátov. V revidovanej smernici o energetickej efektívnosti sa už vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili zavedenie transparentných a verejne dostupných vnútroštátnych pravidiel rozdeľovania nákladov⁽¹⁸⁾.

Presnejšie v článku 9b ods. 3 sa uvádza, že „ak sú bytové domy alebo viacúčelové budovy napojené na centralizované zásobovanie teplom alebo chladom, alebo ak prevládajú vlastné spoločné systémy vykurovania alebo chladenia takýchto budov, členské štáty zabezpečia zavedenie transparentných a verejne dostupných vnútroštátnych pravidiel rozdeľovania nákladov na vykurovanie, chladenie a spotrebu teplej úžitkovej vody v týchto budovách s cieľom zabezpečiť transparentnosť a presnosť vyúčtovania individuálnej spotreby“. Keďže budovy, v ktorých je splnená aspoň jedna z podmienok, možno nájsť vo väčšine členských štátov (ak nie vo všetkých), väčšina členských štátov (ak nie všetky) bude musieť do 25. októbra 2020 zaviesť takéto pravidlá alebo verejne sprístupniť existujúce pravidlá.

Treba zdôrazniť, že vo vnútroštátnych pravidlách rozdeľovania nákladov nemusí byť vymedzená každá podrobnosť spôsobu, akým sa náklady rozdeľujú. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že stanovia len rámec na určenie hlavných zásad alebo parametrov, a ponechať určitú flexibilitu regionálnym alebo miestnym orgánom, či dokonca zainteresovaným stranám v jednotlivých budovách, aby špecifikovali ďalšie podrobnosti alebo sa na nich dohodli.

⁽¹⁷⁾ Diskusiu o zásadách rozdeľovania nákladov na teplo a analýzu týchto zásad pozri napríklad Castellazzi, L., *Analysis of Member States' rules for allocating heating, cooling and hot water costs in multi-apartment/purpose buildings supplied from collective systems — Implementation of EED Article 9(3)* (Analýza pravidiel členských štátov pri rozdeľovaní nákladov na vykurovanie, chladenie a teplú vodu v bytových domoch/viacúčelových budovách zásobovaných zo spoločných systémov – vykonávanie článku 9 ods. 3 smernice o energetickej efektívnosti), EUR 28630 EN, Luxembursko: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2017, ISBN 978-92-7969286-4, doi:10.2760/40665, JRC106729 <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/analysis-member-states-rules-allocating-heating-cooling-and-hot-water-costs-multi-apartmentpurpose>.

⁽¹⁸⁾ Je potrebné uviesť, že táto požiadavka sa uplatňuje bez ohľadu na rozšírenie pomerového merania a že tieto pravidlá by mali zahŕňať aj situácie, v ktorých nie sú k dispozícii jednotlivé údaje o skutočnej spotrebe alebo odpočty pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, keďže sa zistilo, že pomerové meranie nie je nákladovo efektívne alebo technicky možné.

Bez ohľadu na úroveň podrobností by však pravidlá mali byť zostavené tak, aby zabezpečili, že nebude narušené dosiahnutie určitých cieľov súvisiacich so smernicou o energetickej efektívnosti. Pravidlá rozdelenia nákladov musia konkrétne zabezpečiť, aby v praxi nedochádzalo k narušovaniu zásady vyúčtovania na základe skutočnej spotreby príliš slabou väzbou medzi odpočtami zariadení daného konečného spotrebiteľa a jeho konečným vyúčtovaním. Ak sa pri výpočte podielu jednotlivých užívateľov na celkových nákladoch prikladá prímalá váha individuálnym odpočtom, oslabí sa pôvodný zámer efektívnej spotreby energie. Na druhej strane je rovnako dôležité, aby táto väzba nebola príliš silná v situáciách, keď spotreba jednotlivých spotrebiteľov nie je úplne nezávislá od spotreby ostatných a keď by mohlo dôjsť k tomu, že rozdelenie nákladov medzi jednotlivé jednotky budovy by bolo veľmi odlišné. Premennivé rozdelenie nákladov môže vytvoriť alebo prehĺbiť oddelené pohnútky medzi jednotlivými užívateľmi vo vzťahu k investíciám do energetickej efektívnosti na úrovni celej budovy (ako sú napríklad zlepšenia plášťa budovy). Ak sú pravidlá rozdelenia nákladov v jednotlivých členských štátoch zostavené tak, že nezmierňujú toto riziko, podľa názoru Komisie by to mohlo byť v rozpore s článkom 19 smernice o energetickej efektívnosti, ktorá zaväzuje členské štáty, aby zhodnotili a prijali primerané opatrenia s cieľom odstrániť oddelené pohnútky medzi vlastníkmi budovy a/alebo nájomníkmi. Ako sme už uviedli, neexistuje jediný správny spôsob rozdelenia nákladov, ale dobre navrhnuté pravidlá zaručujú rovnováhu medzi výslednými pohnútkami užívateľov ako jednotlivcov a ako spoločnosti. Pravidlá rozdelenia, ktoré nedokážu dosiahnuť takúto rovnováhu a umožňujú extrémne výsledky, znamenajú riziko ohrozujúce dosiahnutie cieľov stanovených v článkoch 9b a 19. Možné nástroje použité niektorými členskými štátmi na dosiahnutie takýchto výsledkov zahŕňajú prípustné rozpätia podielu rozdelených nákladov podľa individuálnych odpočtov, maximálne limity pre odchýlky individuálnych vyúčtovaní od priemernej hodnoty za budovu alebo systémy korekčných faktorov, ktoré vyjadrujú nepriaznivú polohu prirodzene chladnejších/viac vystavených bytov v rámci budovy.

Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, že povinnosť založiť vyúčtovanie na skutočnej spotrebe alebo odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, stanovená v článku 10a, by sa nemala vykladať tak, že z nej vyplýva, že vyúčtovanie musí byť založené výlučne na odpočtoch z takýchto zariadení. V bytových domoch a viacúčelových budovách existujú dobré a objektívne dôvody na to, aby sa náklady nerozdeľovali výlučne na základe odpočtov alebo pomerne k nim, aspoň pokiaľ ide o vykurovanie priestoru a chladenie (porovnaj poznámku pod čiarou č. 16). Koncom roka 2017 boli Súdnemu dvoru predložené dve žiadosti o prejudiciálne rozhodnutie v otázkach s potenciálnym významom pre túto záležitosť⁽¹⁹⁾. Závery generálneho advokáta v týchto spojených veciach, oznámené 30. apríla 2019, obsahujú podobné argumenty⁽²⁰⁾.

6. DIAĽKOVÝ ODPOČET (ČLÁNOK 9C)

6.1. Prechod na zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet

Osobitným cieľom revízie smernice o energetickej efektívnosti bolo podľa návrhu Komisie „posilniť postavenie odberateľov tepelnej energie prostredníctvom lepšej a dostatočne častej spätnej väzby týkajúcej sa ich spotreby vrátane využitia technologického pokroku“⁽²¹⁾.

Revidovaná smernica v tejto súvislosti obsahuje nové požiadavky na podporu využívania zariadení umožňujúcich diaľkový odpočet, ktoré zásadným spôsobom umožňujú poskytovať častú spätnú väzbu konečným spotrebiteľom o ich spotrebe.

V pozmeňujúcej smernici sa nevymedzuje, čo z technického hľadiska predstavuje zariadenie umožňujúce diaľkový odpočet. V odôvodnení 33 smernice (EÚ) 2018/2002 sa uvádza, že pri „zariadeniach umožňujúcich diaľkový odpočet sa na vykonanie odpočtu nevyžaduje prístup do jednotlivých bytov alebo jednotiek“. Táto funkcia by sa však mala chápať ako spoločná minimálna vlastnosť zariadení umožňujúcich diaľkový odpočet, rozhodne však nie ako *jediná* funkcia. V odôvodnení 33 sa tiež uvádza, že „členské štáty sa môžu rozhodnúť, či sa pochôdzkové systémy odčítania meradiel (walk-by) alebo systémy odčítania meradiel z vozidla (drive-by) majú považovať za diaľkovo odpočítateľné alebo nie“. Ide o dôležité rozhodnutie členských štátov, keďže ich voľba má priamy vplyv na to, akým spôsobom by mali transponovať a presadzovať požiadavky stanovené v článku 9c a v prílohe VIIa. Ak sa napríklad členský štát rozhodne, že tzv. pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla bude považovať za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet, môže takéto technológie považovať za dostatočné, pokiaľ ide o splnenie povinnosti zaviesť diaľkový odpočet stanovenej v článku 9c. Znamenalo by to však tiež, že v budovách vybavených takýmito systémami by bola splnená podmienka, z ktorej vyplýva povinnosť často poskytovať informácie, ako sa stanovuje v bode 2 prílohy VIIa. Inými slovami, ak sa zariadenie považuje za zariadenie umožňujúce diaľkový odpočet na účely článku 9c, musí sa považovať za takéto zariadenie aj na účely bodu 2 prílohy VIIa.

⁽¹⁹⁾ Pozri veci C-708/17 a C-725/17: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200142&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887> a <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200154&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887>.

⁽²⁰⁾ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213510>.

⁽²¹⁾ Pozri posúdenie vplyvu Komisie, oddiel 3, s. 26 [SWD(2016) 405 final].

Naopak, ak sa členský štát rozhodne nepovažovať pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla za zariadenia umožňujúce odpočet na diaľku, bude musieť stanoviť požiadavku na inštalovanie iných, pokročilejších alebo dodatočných zariadení či systémov na účely splnenia článku 9c ⁽²²⁾. V takejto situácii by podmienka, z ktorej vyplývajú povinnosti častého poskytovania informácií podľa bodu 2 prílohy VIIa, bola splnená len vtedy a tam, kde bol zavedený druhý typ uvedených systémov.

Pri rozhodovaní o tom, či sa pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla majú považovať za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet alebo nie, členské štáty môžu rozlíšiť toto rozhodnutie podľa objektívnych parametrov, ako je druh energetických služieb alebo dotknutých zariadení, druh alebo umiestnenie dotknutých budov a to, či sa zariadenia používajú na meranie alebo pomerové meranie. Napríklad pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla by bolo možné považovať za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet na účely merania dodávok zo siete centralizovaného zásobovania chladom, nie však na účely merania dodávok zo siete centralizovaného zásobovania teplom. Keď sa členské štáty rozhodnú pre rozlíšenie na základe takýchto parametrov, mali by dbať na to, aby príslušné pravidlá boli zrozumiteľné, jednoducho sprostredkovateľné a pochopiteľné.

Pre účastníkov trhu je dôležité, aby sa členské štáty rozhodli, či sa pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla považujú za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet a aby oznámili svoje rozhodnutia čo najskôr v priebehu transpozície, v každom prípade do 25. októbra 2020. V opačnom prípade nebude vlastníkom budov a poskytovateľom služieb, ktorí sa pripravujú na nové inštalácie po tomto dátume, jasné, ktoré konkrétne funkčné požiadavky sa budú uplatňovať. Ak členské štáty nerozhodnú, môžu si samozrejme pre istotu zvoliť riešenia umožňujúce diaľkový odpočet, ktoré nevyužívajú technológiu pochôdzkového odčítania meradiel alebo odčítania meradiel z vozidla.

Právne ustanovenia ani uvedené konštatovania nemajú za cieľ stanoviť hierarchický vzťah medzi pochôdzkovými systémami odčítania meradiel či systémami odčítania meradiel z vozidla a technológiami založenými na iných komunikačných infraštruktúrach. Keďže rozhodnutie považovať uvedené systémy za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet by rozšírilo rozsah zariadení, ktoré je možné použiť na účely splnenia požiadaviek článku 9c v dotknutých členských štátoch, a mohlo by sa v tomto zmysle chápať ako najmenej náročná možnosť, malo by dôsledky aj pre súlad s bodom 2 prílohy VIIa, čo by s najväčšou pravdepodobnosťou bolo náročnejšie. Členské štáty sa môžu rozhodnúť zohľadniť skutočnosť, že pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla obvykle obmedzia frekvenciu, s ktorou je reálne a nákladovo úsporne možné zbierať údaje, čo následne obmedzuje potenciálne dodatočné služby a sprievodné prínosy, ktoré by tieto zariadenia mohli poskytnúť. Napríklad v sieti centralizovaného zásobovania teplom, v ktorej sa namerané údaje vysielajú/zhromažďujú automaticky každú hodinu alebo každý deň, budú mať takéto údaje oveľa väčšiu hodnotu z hľadiska ich možného využitia na optimalizáciu prevádzky systému, zisťovanie porúch, zasielanie varovaní atď. než meracie údaje zhromaždené raz za mesiac pochôdzkovými systémami odčítania meradiel alebo systémami odčítania meradiel z vozidla.

6.2. Zariadenia nainštalované po 25. októbri 2020

V článku 9c revidovanej smernice o energetickej efektívnosti sa vyžaduje postupné zavádzanie meradiel a pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov umožňujúcich diaľkový odpočet „na účely článkov 9a a 9b“, t. j. bez ohľadu na to, či sa tieto zariadenia používajú na meranie alebo pomerové meranie.

Prechod na zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet sa podporuje dvoma odlišnými spôsobmi. Prvý z nich je stanovený v článku 9c ods. 1, v ktorom sa uvádza, že meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov nainštalované po 25. októbri 2020 musia umožňovať diaľkový odpočet. Z tejto požiadavky napríklad vyplýva, že meradlá nainštalované po uvedenom dátume na všetkých nových alebo existujúcich miestach pripojenia do siete centralizovaného zásobovania teplom budú musieť umožňovať diaľkový odpočet. Znamená to tiež, že meradlá tepla, meradlá teplej úžitkovej vody alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov nainštalované po uvedenom dátume v rámci systému pomerového merania budú musieť umožňovať odpočet na diaľku (pozri však poznámky v oddiele 6.3 nižšie).

V článku 9c ods. 1 sa uvádza, že „podmienky technickej uskutočniteľnosti a nákladovej efektívnosti stanovené v článku 9b ods. 1 sa naďalej uplatňujú“. Toto ustanovenie by sa nemalo chápať tak, že podmienka diaľkového odpočtu stanovená v článku 9c ods. 1 je ako taká podmienená týmito kritériami alebo im podlieha. Uvedeným ustanovením sa skôr vysvetľuje, že v súvislosti s inštaláciou systému pomerového merania v budove (na ktorú sa vzťahuje článok 9b ods. 1, na ktorý odkazuje článok 9c ods. 1) po 25. októbri 2020 zostanú technická uskutočniteľnosť a nákladová efektívnosť platnými dôvodmi na udelenie výnimiek zo všeobecnej požiadavky pomerového merania, predovšetkým z toho dôvodu, že požiadavka na diaľkový odpočet platná po uvedenom dátume by v niektorých prípadoch mohla ovplyvniť rozsah splnenia jedného alebo druhého kritéria. Relevantné by to mohlo byť v situácii, keď sa skončila technická

⁽²²⁾ V mnohých prípadoch je možné zmeniť pochôdzkové systémy odčítania meradiel alebo systémy odčítania meradiel z vozidla na „skutočné“ zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet inštaláciou jednej alebo viacerých „brán“ v budove. Takéto brány zhromažďujú signály zo zariadení a prenášajú ich cez internet alebo telekomunikačné systémy do dátových systémov poskytovateľov služieb.

životnosť súčasného systému pomerového merania v danej budove a systém sa musí vymeniť alebo keď sa takýto systém musí nainštalovať prvýkrát. V podobných situáciách by bolo opodstatnené posúdiť kritériá stanovené v článku 9b ods. 1 a určiť, či by pomerové meranie ako celok bolo technicky uskutočniteľné a nákladovo efektívne s prihliadnutím na požiadavku diaľkového odpočtu. Inými slovami, odkaz v článku 9c ods. 1 na „podmienky ...stanovené v článku 9b ods. 1“ by sa nemal chápať ako samostatná podmienenosť týkajúca sa funkcií zariadenia, ale ako súčasť všeobecného posúdenia v rámci článku 9b ods. 1.

6.3. Výmeny alebo doplnenie individuálnych zariadení na pomerové meranie v rámci existujúcich inštalácií

Osobitná otázka môže vzniknúť v situáciách, keď je potrebné predčasne vymeniť existujúce nainštalované zariadenie z dôvodu jeho poruchy, straty alebo nefunkčnosti. Aj v takýchto prípadoch sa v zásade uplatňuje článok 9c od. 1. Ak je však zariadenie, ktoré sa musí doplniť alebo vymeniť, jedným z mnohých zariadení spoločne tvoriacich systém pomerového merania pre budovu, za určitých osobitných okolností nemusí byť nahradenie nefunkčných alebo chýbajúcich zariadení zariadeniami umožňujúcimi diaľkový odpočet možné či účelné.

- Pokiaľ ide o inštalácie pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, všetky zariadenia v rámci danej inštalácie pomerového merania musia mať rovnakého výrobcu a musí ísť o ten istý druh, aby boli v súlade s európskymi normami⁽²³⁾. V prípade odparovacích pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov nie sú alternatívy umožňujúce diaľkový odpočet jednoducho k dispozícii ako technická možnosť.
- V prípade elektronických pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov nemusí byť vždy k dispozícii verzia modelu, ktorá umožňuje diaľkový odpočet a ktorá je použitá všade inde v budove, ale aj keby bola k dispozícii, jej spôsobilosť by mala len obmedzený alebo by nemala žiadny význam, keďže údaje zo zvyšných zariadení na pomerové meranie, ktoré sú potrebné na zostavenie výkazov rozdelenia nákladov, sú aj tak dostupné len v menej častých intervaloch po manuálnych odpočtoch.
- Rovnaká situácia nastane, ak sa doplnia radiátory v byte v budove vybavenej pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet.
- Podobný problém vznikne aj v prípade výmeny alebo doplnenia individuálneho meradla tepla alebo teplej úžitkovej vody v budove s pomerovým meraním, v ktorej ostatné meradlá neumožňujú diaľkový odpočet.

Komisia sa preto domnieva, že vzhľadom na uvedené osobitné okolnosti by sa článok 9c ods. 1 nemal vykladať tak, že bráni výmene individuálnych zariadení za zariadenia, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, keď tvoria súčasť systému pomerového merania založeného na zariadeniach neumožňujúcich diaľkový odpočet, dokonca aj po uplynutí lehoty uvedenej v článku 9c ods. 1.

Na druhej strane, ak vznikne potreba izolovaných výmen v budovách vybavených zariadeniami, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, je potrebné zohľadniť aj požiadavku stanovenú v článku 9c ods. 2 (pozri nižšie uvedený oddiel), aby od 1. januára 2027 všetky zariadenia a inštalácie umožňovali diaľkový odpočet. Ak zariadenia použité na výmenu nebudú umožňovať diaľkový odpočet, s blížiacim sa rokom 2027 sa zvýši riziko, že náklady na tieto zariadenia budú predstavovať utopené náklady.

6.4. Existujúce zariadenia

V článku 9c ods. 2 sa uvádza: „Meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, ale sú už nainštalované, sa do 1. januára 2027 vybaví funkciou diaľkového odpočtu alebo sa vymenia za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet s výnimkou prípadov, keď daný členský štát preukáže, že to nie je nákladovo efektívne.“

Cieľom tejto požiadavky je zabezpečiť, aby všetci koneční spotrebitelia užívajúci priestory, v ktorých prebieha meranie alebo pomerové meranie, mohli v konečnom dôsledku využiť prínosy vyplývajúce zo zariadení umožňujúcich diaľkový odpočet, a to najmä poskytovanie mesačných informácií (pozri oddiel 9), skutočnosť, že nie je opakovane potrebné zdržiavať sa doma a umožniť prístup osobám, ktoré vykonávajú odpočet meradiel, a prípadne dodatočné služby umožnené takýmito zariadeniami (napr. upozornenia na únik teplej úžitkovej vody).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba možnosť odchýliť sa od tejto požiadavky vykladať veľmi reštriktívne a všetky odchýlky by mali byť špecifické, riadne zdôvodnené a zdokumentované.

⁽²³⁾ Pozri EN834 oddiel 6.5 a EN835 oddiel 6.4.

Cieľom lehoty stanovenej na rok 2027 – viac ako 10 rokov od uverejnenia návrhu Komisie – bolo minimalizovať riziko vzniku utopených nákladov, ktoré by priniesla povinnosť vymeniť zariadenia dlhý čas pred skončením ich životnosti. Mnohé zariadenia budú v každom prípade nahradené v tejto lehote z technických dôvodov. Prevažnú väčšinu v súčasnosti nainštalovaných nových pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov tvoria elektronické zariadenia, ktoré sa obvykle musia vymeniť do 10 rokov z dôvodu obmedzenia životnosti batérie. Pokiaľ ide o meradlá, väčšina členských štátov uplatňuje požiadavky na kalibráciu, ktoré v praxi obvykle vedú k nahradeniu meradiel v intervale 10 rokov alebo kratšom. Ak sú zariadenia staršie ako 10 rokov, v každom prípade dosiahli svoju hospodársku životnosť/už sú opotrebované.

Z týchto dôvodov nie je možné považovať utopené náklady súvisiace s existujúcimi zariadeniami za adekvátne zdôvodnenie odchýlenia sa od požiadavky na diaľkový odpočet. Bolo by potrebné uviesť konkrétnejšie okolnosti. Jeden z príkladov, keď by predsa len bolo možné preukázať, že súlad s predpismi nie je nákladovo efektívny, by predstavovala takáto situácia: budova je postavená z materiálov, ktoré bránia správne fungovaniu bezdrôtových technológií dostupných v roku 2026 a zavedenie káblových alternatív by bolo neprimerane nákladné (napríklad ak steny a priečky medzi podlahami obsahujú veľké množstvo železa).

6.5. Poznámky k overovaniu a presadzovaniu

V článku 13 smernice o energetickej efektívnosti sa členské štáty zaväzujú, aby stanovili „pravidlá pre sankcie v prípade nedodržania vnútroštátnych právnych predpisov prijatých na základe článkov 7 až 11...“ a aby prijali „opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania“. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

V dôsledku zmeny smernice o energetickej efektívnosti sú do rozsahu pôsobnosti tejto povinnosti novo zahrnuté niektoré existujúce a niektoré nové ustanovenia vrátane nových požiadaviek na diaľkový odpočet stanovených v článku 9c ⁽²⁴⁾.

Členské štáty preto budú musieť v rámci svojej širšej zodpovednosti a úsilia o zabezpečenie efektívneho vykonávania a presadzovania smernice zvážiť aj to, ako overia dodržanie súladu s novými požiadavkami na diaľkový odpočet. Mohli by pritom zvážiť, či by nebolo možné prispôsobiť existujúce postupy súvisiace so smernicou o energetickej hospodárnosti budov ⁽²⁵⁾ alebo vnútroštátne postupy, aby poslúžili aj na tento účel. Požiadavky na diaľkový odpočet sa však vzťahujú nielen na nové budovy (pre ktoré sa obvykle vyžaduje stavebné povolenie) alebo na existujúce budovy, ktoré sa predávajú alebo prenajímajú novému nájomníkovi (pričom sa vyžadujú energetické certifikáty podľa smernice o energetickej hospodárnosti budov) a uplatňujú sa bez ohľadu na veľkosť budovy a kapacitu vykurovacích zariadení. To znamená, že súčasné postupy súvisiace so stavebnými povoleniami, inšpekciami systémov vykurovania, vetrania a klimatizácie alebo energetickými štítkami/energetickými certifikátmi nemusia stačiť na overenie dodržiavania súladu s novými požiadavkami.

Pokiaľ ide o prechod na meradlá umožňujúce diaľkový odpočet používané na účely článku 9a ods. 1, jednou z možností by mohlo byť, aby členské štáty stanovili povinnosť pre prevádzkovateľov systémov centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom a prevádzkovateľov všetkých ostatných zariadení, ktoré zásobujú viaceré budovy tepelnou energiou, aby zdokumentovali súlad a/alebo aby pravidelne oznamovali podiel miest pripojenia vo svojej sieti, ktoré sa merajú meradlami umožňujúcimi diaľkový odpočet. Keďže tento podiel by mal v zásade ⁽²⁶⁾ dosiahnuť 100 % najneskôr 1. januára 2027, členské štáty by mohli monitorovať tieto údaje s cieľom overiť, či sa dosahuje dostatočný pokrok pri dosahovaní súladu s predpismi pred uplynutím lehoty,

V prípade pomerového merania by bolo možné počítať s podobnými povinnosťami pre zodpovedné strany, ale keďže zodpovedné strany sa v jednotlivých členských štátoch líšia a môžu závisieť od druhu nájmu alebo vlastníctva, zrejme bude vhodný mix rôznych prístupov. Ak členské štáty majú systém identifikácie alebo registrovania poskytovateľov služieb pomerového merania, takéto systémy by mohli pomôcť identifikovať prevádzkovateľov, od ktorých by bolo možné nákladovo efektívnym spôsobom zbierať informácie o druhu vybavenia, ktoré sa nachádza v jednotlivých budovách pod ich správou.

⁽²⁴⁾ Články 9a, 9b, 9c a 10a doplnené smernicou (EÚ) 2018/2002 patria do rozsahu pôsobnosti „článkov 7 až 11“. Prepracovaním smernice o pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou sa ďalej mení článok 13 smernice o energetickej efektívnosti s cieľom zabezpečiť, aby článok 11a tiež patril do rozsahu uvedeného v tomto odseku.

⁽²⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov v znení zmien.

⁽²⁶⁾ T. j. okrem prípadov, keď sú osobitné výnimky riadne opodstatnené a zdokumentované, pozri oddiel 6.4.

7. INFORMÁCIE O VYÚČTOVANÍ A SPOTREBE (ČLÁNOK 10A)

7.1. Pojmy „koneční spotrebitelia“ a „koncoví odberatelia“

Jedno z hlavných objasnení v revidovanej smernici o energetickej efektívnosti spočíva v zavedení pojmu „koneční spotrebitelia“ v článku 10a, ktorý dopĺňa existujúci pojem „koncoví odberatelia“.

V pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti sa „koncový odberateľ“ vymedzuje ako „fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje energiu na vlastnú konečnú spotrebu“⁽²⁷⁾. Rozsah pôsobnosti tohto vymedzenia sa však vykladal rôzne. Komisia v usmerneniach z roku 2013 argumentovala tak, že za koncových odberateľov by sa mali považovať aj individuálni koneční spotrebitelia/domácnosti v bytových domoch s kolektívnymi systémami a zmluvami na dodávku energie⁽²⁸⁾. V odôvodnení 31 revidovanej smernice o energetickej efektívnosti sa však uvádza, že „vymedzenie pojmu ‚koncový odberateľ‘ je možné chápať tak, že sa vzťahuje len na fyzické alebo právnické osoby, ktoré nakupujú energiu na základe priameho individuálneho zmluvného vzťahu s dodávateľom energie. Na účely dotknutých ustanovení by sa preto mal zaviesť pojem ‚konečný spotrebiteľ‘, ktorý by sa vzťahoval na širšiu skupinu spotrebiteľov a okrem koncových odberateľov, ktorí nakupujú teplo, chlad alebo teplú úžitkovú vodu na vlastnú konečnú spotrebu, by zahŕňal aj užívateľov individuálnych budov alebo individuálnych jednotiek bytových domov alebo viacúčelových budov, ak sú takéto jednotky zásobované z centrálného zdroja a ak užívatelia nemajú priamy alebo individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie.“

Na tieto účely sa operatívna požiadavka stanovená v článku 10a ods. 1 týka „konečných spotrebiteľov“ a ozrejmuje, že ide o:

- a) fyzické alebo právnické osoby, ktoré nakupujú teplo, chlad alebo teplú úžitkovú vodu na vlastnú konečnú spotrebu (takíto koneční spotrebitelia sú aj koncovými odberateľmi v zmysle článku 2 ods. 23) *alebo*
- b) fyzické či právnické osoby, ktoré majú v užívaní samostatnú budovu alebo jednotku bytového domu alebo viacúčelovej budovy zásobovanú teplom, chladom alebo teplou úžitkovou vodou z centrálného zdroja a ktoré nemajú priamy ani individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie.

Je vhodné zdôrazniť, že pojem koneční spotrebitelia zahŕňa koncových odberateľov. Odkaz na konečných spotrebiteľov v ustanoveniach by sa teda nemal vykladať tak, že sa ním vylučujú koncoví odberatelia.

Z tohto vysvetlenia vyplýva, že odteraz majú v rámci revidovanej smernice o energetickej efektívnosti aj spotrebitelia s pomerovým meraním nepochybne nárok na vyúčtovanie založené na spotrebe⁽²⁹⁾ a informácie o spotrebe.

Na účely článkov 9a, 9c, 10a a 11a v súvislosti s bytovým domom alebo multifunkčnou budovou zásobovanou z centralizovaného systému zásobovania teplom a chladom alebo z podobného centrálného zdroja na základe jednej zmluvy s dodávateľom energie, sa subjekty predstavujúce „koncových odberateľov“ môžu líšiť prípad od prípadu. Ak má budova jediného vlastníka, tento vlastník bude obvykle (nie však nutne) zmluvnou stranou dodávateľskej zmluvy s dodávateľom energie. Podobne v prípade viacerých vlastníkov bude združenie alebo spoločenstvo spoluvlastníkov často (nie však vždy) zmluvnou stranou voči dodávateľovi energie. V niektorých situáciách vlastníci zveria plnenie určitých úloh tretím stranám alebo zástupcovi, ako je napríklad správcovská spoločnosť (v niektorých krajinách sa označuje názvom „syndikát“) a tieto strany môžu byť aj zmluvnými stranami voči dodávateľovi energie. Ak vlastníci jednotky prenajali, nájomcovia môžu, ale nemusia mať zmluvné vzťahy s dodávateľom energie.

Členské štáty budú pri transpozícii revidovanej smernice musieť zohľadniť rozmanitosť situácií, ktoré sú relevantné v ich jurisdikciách. Bez ohľadu na to, ktorý subjekt alebo orgán kolektívne nakupuje energiu v mene užívateľov budovy, je dôležité zorganizovať vykonávanie tak, aby sa efektívne poskytovali informácie požadované v prílohe VIIa a mohli sa použiť aj ako základ pre informovanie užívateľov jednotlivých bytov/jednotiek. To že vymedzenie pojmu „koncový odberateľ“ odkazuje na osobu, ktorá nakupuje energiu „na vlastnú konečnú spotrebu“ by sa nemala chápať napríklad tak, že v situáciách, keď je skutočnou zmluvnou stranou voči dodávateľovi energie do budovy poverená správcovská spoločnosť alebo „syndikát“, neexistuje žiadny koncový odberateľ.

⁽²⁷⁾ Článok 2 ods. 23 smernice o energetickej efektívnosti.

⁽²⁸⁾ Pozri odsek 9 dokumentu SWD(2013) 448 final.

⁽²⁹⁾ V súvislosti s pomerovým meraním sa niekedy uvádza slovné spojenie „rozdelenie nákladov na teplo“.

7.2. Kto je zodpovedný za informácie o vyúčtovaní a spotrebe?

V smernici o energetickej efektívnosti sa nešpecifikuje, kto je zodpovedný za poskytovanie informácií o vyúčtovaní a spotrebe, ktoré sú uvedené v článku 10a, konečným spotrebiteľom. Pokiaľ ide o konečných spotrebiteľov, ktorí sú zároveň koncovými odberateľmi (a nakupujú energiu od dotknutého dodávateľa energie), zdalo by sa logické, že za poskytovanie informácií zodpovedá dodávateľ energie. Naopak dodávateľ energie nemusí byť najvhodnejším subjektom povinným informovať konečných spotrebiteľov, s ktorými nemá žiadny priamy alebo individuálny zmluvný vzťah. V článku 10a ods. 3 revidovanej smernice o energetickej efektívnosti sa preto výslovne uvádza, že „členské štáty rozhodnú o tom, kto má byť zodpovedný za poskytovanie informácií uvedených v odseku 1 a 2 tým konečným spotrebiteľom bez priameho alebo individuálneho zmluvného vzťahu s dodávateľom energie“. To, ktoré subjekty sú najvhodnejšie na informovanie konečných spotrebiteľov, bude závisieť od vnútroštátnych okolností a špecifických okolností nájmu. Medzi možné subjekty by mohli patriť vlastníci budov, správcovia budov, poverené správcké spoločnosti alebo poskytovatelia služieb, združenia vlastníkov atď. Pri transponovaní revidovanej smernice musia členské štáty zabezpečiť jasné vymedzenie zodpovednosti za informovanie konečných spotrebiteľov vo všetkých relevantných situáciách.

7.3. Vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby

V článku 10a sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, aby „informácie o vyúčtovaní a spotrebe boli spoľahlivé, presné a založené na skutočnej spotrebe alebo na odpočte pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov ...“.

Toto znenie sa podobá požiadavke stanovenej v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti zabezpečiť, aby „údaje o vyúčtovaní boli presné a založené na skutočnej spotrebe“, nie je však také isté.

Zahrnutie „informácií o spotrebe“ je dôležité a vyjadruje flexibilitu smernice o energetickej efektívnosti, keďže požiadavku špecifikovanú v bode 2 prílohy VIIa je odteraz možné splniť častým poskytovaním informácií o vyúčtovaní alebo spotrebe. Poskytovať informácie o spotrebe je jednoduchšie, keďže sa vzťahujú len na spotrebované množstvo, nie na príslušné náklady alebo inú zložku informácií v rámci vyúčtovania.

Zákonnodarca považoval za vhodné doplniť slová „alebo na odpočte pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov“ s cieľom vylúčiť akékoľvek pochybnosti o tom, či takéto odpočty možno použiť ako základ pre vyúčtovanie. Pochybnosti tohto druhu vznikajú preto, že pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov sú zariadenia, ktoré umožňujú meranie tepla dodávaného do jednotlivých bytov menej priamym spôsobom a ktoré za určitých špecifických okolností možno považovať za menej spoľahlivé ukazovatele množstva energie, ktoré sa v skutočnosti uvoľnilo z vykurovacieho zariadenia v príslušnom byte.

Okrem rozdielov medzi meradlami tepla a pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov je však vhodné zdôrazniť, že požiadavka, aby sa informácie o vyúčtovaní a spotrebe zakladali na skutočnej spotrebe alebo odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, by sa nemala vykladať ako požiadavka na rozdeľovanie nákladov na vykurovanie alebo chladenie priestoru výlučne na základe odpočtov jednotlivých meradiel alebo pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov. V súvislosti s pomerovým meraním by tak hrozilo riziko nepriaznivých dôsledkov z hľadiska spravodlivosti a oddelených pohnutí (pozri aj oddiel 5 uvedený vyššie). Z technického hľadiska nemožno jednotlivé byty v bytových domoch obvykle považovať za tepelne nezávislé od zvyšku budovy. Pri každom výskyte teplotných rozdielov medzi vnútornými stenami alebo horizontálnymi priečkami bude teplo prirodzene prúdiť cez takéto priečky, keďže len zriedkavo sú vysoko tepelne izolované v porovnaní s vonkajšími stenami budovy. Individuálne jednotky sa preto obvykle ohrievajú nielen teplom vyžarovaným z radiátorov umiestnených v samotnej jednotke, ale aj (aspoň čiastočne) teplom vyžarovaným v ostatných častiach budovy. Ako už bolo uvedené v oddiele 5, dobre navrhnuté pravidlá rozdeľovania nákladov by mali zohľadňovať túto skutočnosť.

Bez ohľadu na to, či sa vyžarovanie tepla v rámci každej jednotky meria alebo odhaduje jednotlivými meradlami alebo pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov, skutočnosť, že teplo môže prúdiť cez vnútorné priečky, predstavuje dobrý dôvod na to, aby sa celkové náklady budovy na teplo nerozdeľovali výlučne na základe odpočtov získaných z takýchto zariadení. Je bežnou (a osvedčenou) praxou, že na individuálnych meraniach sa zakladá len určitá časť nákladov a zvyšné náklady sa rozdeľujú medzi užívateľov na základe iných faktorov (ako je podiel bytov na celkovej podlahovej ploche alebo vykurovanom objeme budovy). Týka sa to aj prípadov, keď jednotlivé jednotky nie sú vybavené pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov, ale meradlami tepla. Je tiež bežnou praxou, že náklady na vykurovanie spoločných priestorov budovy (schodiská, chodbie atď.) sa rozdeľujú medzi užívateľov jednotlivých jednotiek. Náklady, ktoré vzniknú stratami zariadení na úrovni budovy a vykurovaním spoločných priestorov, obvykle nie sú priamo ovplyvnené správaním sa jednotlivých užívateľov a členské štáty ich v príslušných pravidlách rozdeľovania typicky zahŕňajú medzi fixné náklady. Fixná časť nákladov z celkových nákladov na vykurovanie sa obvykle môže hradiť ich pripísaním užívateľom v pomere k príslušnej veľkosti nehnuteľnosti, ktorú užívajú (napr. podlahovej ploche alebo objemu).

Ak sa poskytované informácie zakladajú na odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, musí to byť realizované zrozumiteľne a užitočne pre konečného spotrebiteľa. Rozdelenie nákladov na teplo môže napríklad zahŕňať uplatňovanie technických koeficientov súvisiacich s typmi radiátorov a/alebo korekčnými faktormi pre umiestnenie bytov v rámci budovy. Takéto parametre by sa mali zohľadniť v informáciách poskytovaných konečným spotrebiteľom.

7.4. Samoodpočet

Pôvodná smernica o energetickej efektívnosti ukladá členským štátom povinnosť, aby zabezpečili presnosť informácií o vyúčtovaní a to, aby tieto informácie boli založené na skutočnej spotrebe „v súlade s bodom 1.1 prílohy VII“, v ktorej sa následne špecifikujú určité minimálne frekvencie poskytovania vyúčtovania a informácií o vyúčtovaní. V článku 10 sa stanovuje, že „túto povinnosť je možné splniť prostredníctvom systému pravidelného individuálneho odčítavania meradla koncovými odberateľmi, ktorí hodnoty na meradle oznámia dodávateľovi energie“. To napríklad umožňuje, aby sa ročné zúčtovanie zakladalo na odpočtoch, ktoré oznámil odberateľ dodávateľovi energie bez toho, aby dodávateľ musel navštíviť priestory a odčítat meradlo.

V rámci prechodu na zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet sa samoodpočet časom stane irelevantným. Revidovaná smernica o energetickej efektívnosti umožňuje samoodpočet meradla tepla, ale len za určitých okolností⁽³⁰⁾. Samoodpočet nie je povolený najmä v prípade pomerového merania vykurovania priestorov na základe pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov. To by si vyžadovalo, aby každý spotrebiteľ oznámil odpočty pre každý radiátor, čo zákonodarca nepovažoval za reálne ani žiaduce.

Ak ide o meranie alebo iné pomerové meranie, napríklad vykurovania priestoru alebo chladenia priestorov vybavených meradlami tepla alebo spotreby teplej úžitkovej vody, môže byť samoodpočet meradla v zásade povolený, ak „tak stanoví“ členský štát. Inými slovami, spoločnosti zabezpečujúce centralizované zásobovanie teplom, správcovia budov a ostatné subjekty zodpovedné za poskytovanie informácií požadovaných v článku 10a konečným spotrebiteľom sa pri plnení tejto požiadavky nesmú spoliehať na samoodpočty, pokiaľ dotknutý členský štát výslovne nestanovil túto možnosť vo vnútroštátnych transpozíčných opatreniach.

7.5. Dostupnosť údajov a ochrana súkromia

V článku 10a ods. 2 písm. a) sa vyžaduje, aby sa „informácie o vyúčtovaní za energiu a o histórii spotreby alebo odpočty pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov konečných spotrebiteľov, ak sú dostupné, na požiadanie konečného spotrebiteľa sprístupnili poskytovateľovi energetických služieb, ktorého určil konečný spotrebiteľ“. Podobné ustanovenie sa nachádza v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti, novým ustanovením sa však odstraňujú všetky pochybnosti o práve na prístup k údajom o vyúčtovaní spotreby energie a histórii spotreby alebo odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, ktoré sa vzťahuje na situácie, v ktorých sa používa pomerové meranie. Subjekt zodpovedný za pomerové meranie (či už ide o správcu budovy, poskytovateľa služieb pomerového merania alebo niekoho iného) musí na požiadanie poskytnúť každému jednotlivému konečnému spotrebiteľovi prístup k týmto údajom v primeranom a užitočnom formáte. Pokiaľ ide o pomerové meranie, musí sa chápať predovšetkým tak, že zahŕňa odpočty vlastného prístroja (vlastných prístrojov) spotrebiteľa a súčet odpočtov celého zariadenia, keďže odpočet vlastného prístroja spotrebiteľa má význam len spoločne so súčtom odpočtov celého zariadenia. Uvedené informácie by na požiadanie mali zahŕňať aj hlavné technické parametre, ako sú napríklad výkonové faktory uplatňované na radiátory s cieľom umožniť nezávislé overenie alebo kontroly hodnovernosti výpočtov pri rozdelení nákladov na teplo.

V článku 10a ods. 2 písm. a) sa zároveň zaručuje, že informácie o vyúčtovaní súvisiace s hlavným meradlom, ktoré meria dodávky zo systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom do bytového domu alebo viacúčelovej budovy s pomerovým meraním, je možné sprístupniť priamo poskytovateľom energetických služieb⁽³¹⁾ zodpovedným za pomerové meranie a rozdelenie nákladov v rámci budovy. To je dôležité preto, lebo presné rozdelenie nákladov si vyžaduje včasný prístup k súhrnným hodnotám spotreby. Priamy a včasný prístup k informáciám o vyúčtovaní vrátane nameraných hodnôt má osobitný význam v prípade budov s pomerovým meraním pomocou zariadení umožňujúcich diaľkový odpočet a ak je potrebné poskytovať informácie častejšie ako raz za rok. V takých prípadoch môže odberateľ zo siete centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom požadovať, aby informácie súvisiace s hlavným meradlom boli sprístupnené poskytovateľovi energetických služieb, ktorého si vyberie a ktorým môže byť napríklad spoločnosť poskytujúca služby pomerového merania.

⁽³⁰⁾ V článku 10a ods. 1 druhom pododseku sa uvádza, že „ak tak stanoví členský štát, uvedenú povinnosť možno okrem prípadu pomerovo meranej spotreby založenej na pomerových rozdeľovačoch vykurovacích nákladov podľa článku 9b splniť systémom pravidelného individuálneho odčítavania meradla koncovým odberateľom alebo konečným spotrebiteľom, ktorý oznamuje hodnoty na meradle. Iba ak koncový odberateľ alebo konečný spotrebiteľ nenahlási hodnotu na meradle za dané zúčtovacie obdobie, je vyúčtovanie založené na odhade spotreby alebo paušálnej sadzbe.“

⁽³¹⁾ V článku 2 ods. 24 smernice o energetickej efektívnosti sa „poskytovateľ energetických služieb“ vymedzuje ako „fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje energetické služby alebo iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti v zariadení alebo priestoroch koncového odberateľa“.

V článku 10a ods. 2 písm. c) sa uvádza, že členské štáty musia zabezpečiť, aby „všetkým konečným spotrebiteľom boli v súlade s bodom 3 prílohy VIIa spolu s vyúčtovaním poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie“. Dôsledky tohto ustanovenia sú podrobnejšie uvedené v oddiele 9.3. V prípade konečných spotrebiteľov, ktorí nemajú priamy/individuálny zmluvný vzťah s dodávateľom energie, by sa pojem „vyúčtovanie“ mal chápať aj tak, že sa ním označujú účty rozdelenia nákladov na teplo alebo iné opakujúce sa žiadosti o platby za služby vykurovania/chladenia/teplej úžitkovej vody v mene fyzickej alebo právnickej osoby zodpovednej za poskytovanie takýchto služieb ⁽³²⁾.

V novom ustanovení [článok 10a ods. 2 písm. d)] sa napokon zdôrazňuje, že členské štáty „podporia kybernetickú bezpečnosť a zabezpečia ochranu súkromia a údajov konečných spotrebiteľov v súlade s uplatniteľným právom Únie“. Týmto ustanovením sa síce nepridávajú žiadne špecifické povinnosti nad rámec povinností, ktoré už boli stanovené právom EÚ (napríklad všeobecným nariadením o ochrane údajov ⁽³³⁾), poukazuje sa však na to, že v súvislosti s meraním, pomerovým meraním, diaľkovým odpočtom a vyúčtovaním tepelnej energie sú dôležité aj otázky kybernetickej bezpečnosti, ochrany súkromia a ochrany údajov.

7.6. Prístup k elektronickým informáciám o vyúčtovaní a elektronickému vyúčtovaniu

Rovnako ako v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti sa aj v revidovanej smernici stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby bola koncovým odberateľom ponúknutá možnosť elektronických informácií o vyúčtovaní a elektronického vyúčtovania (článok 10a ods. 2 písm. b)). V tejto súvislosti treba uviesť, že v danom ustanovení sa hovorí len o koncových odberateľoch, nie však o konečných spotrebiteľoch, čo znamená, že revidovaná smernica o energetickej efektívnosti neposkytuje individuálnym spotrebiteľom s pomerovým meraním právo zvoliť si možnosť elektronického doručovania. Zákonodarca EÚ zámerne zvolil túto možnosť, aby zabránil obmedzeniu slobody zainteresovaných strán v danej budove alebo vnútroštátnych orgánov rozhodnúť sa, akým spôsobom budú organizovať poskytovanie informácií o vyúčtovaniach a vyúčtovaní spotrebiteľom s pomerovým meraním.

8. NÁKLADY NA PRÍSTUP K INFORMÁCIÁM O MERANÍ, VYÚČTOVANÍ A SPOTREBE (ČLÁNOK 11A)

Nový článok 11a revidovanej smernice o energetickej efektívnosti je takmer totožný s článkom 11 pôvodnej smernice. Treba však upozorniť na niekoľko rozdielov:

Po prvé, nové ustanovenie vyjadruje jasnejšie postavenie spotrebiteľov s pomerovým meraním, a preto hovorí skôr o konečných spotrebiteľoch, než len o koncových odberateľoch (pričom pripomína, že koncoví odberatelia tvoria podskupinu širšej skupiny konečných spotrebiteľov).

Po druhé, v novom článku sa vysvetľuje, že odsek 2 sa vzťahuje na bytové domy i na viacúčelové budovy.

Po tretie, dopĺňa sa nový odsek 3, v ktorom sa ozrejmuje, že „členské štáty môžu v záujme zabezpečenia primeraných nákladov na poskytovanie služieb pomerového merania podľa odseku 2 stimulovať hospodársku súťaž v uvedenom odvetví služieb prijatím vhodných opatrení, ako je napríklad odporúčanie alebo iná podpora využívania verejného obstarávania a/alebo využívania interoperabilných zariadení a systémov, ktoré uľahčujú zmenu poskytovateľa služieb“. Zatiaľ čo opatrenia uvedené v tomto ustanovení sú evidentne voliteľné a členské štáty ich nemusia prijať, zákonodarca považoval toto ustanovenie za užitočné, keďže v ňom uvádza príklady osobitných opatrení, ktoré členské štáty môžu prijať, aby podnietili hospodársku súťaž pri poskytovaní služieb pomerového merania s cieľom minimalizovať náklady spojené s prechodom na zariadenia a systémy umožňujúce odpočet na diaľku.

Napokon sa z pôvodného článku 11 vypúšťa odsek 2, keďže rozsah pôsobnosti revidovanej smernice o energetickej efektívnosti sa zužuje na elektrinu a plyn a keďže pôvodný článok 11 ods. 2 sa týkal len pomerového merania tepelnej energie a odteraz sa nahrádza novým článkom 11a ods. 2.

⁽³²⁾ Patria sem aj žiadosti o platby pravidelných poplatkov, ktoré zahŕňajú špecifikované energetické náklady v budovách druhu uvedeného v článku 9b ods. 1, kde sa ukázalo, že pomerové meranie nie je nákladovo efektívne alebo technicky možné.

⁽³³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1). <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04>.

Okrem uvedených textových rozdielov je vhodné upozorniť na ďalší vývoj v tejto oblasti. Fínsky súd podal v apríli 2018 na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania⁽³⁴⁾. Položená otázka sa v skratke týkala toho, či sa požiadavka na bezplatné poskytovanie vyúčtovania má vykladať tak, že bráni poskytovaniu zliav odberateľom, ktorí dostávajú vyúčtovanie elektronicky. Komisia v usmerneniach z roku 2013⁽³⁵⁾ uviedla, že požiadavka na bezplatné poskytovanie vyúčtovania nebráni ponuke zliav odberateľom, ktorí si zvolili určitý spôsob doručenia vyúčtovania. Súdny dvor vo svojom rozsudku z 2. mája 2019 zaujal podobné stanovisko. Konštatoval, že článok 11 ods. 1 sa musí vykladať tak, že za okolností, ako sú dotknuté okolnosti v hlavnom konaní, nebráni maloobchodnej spoločnosti predávajúcej elektrinu v poskytovaní zľavy z poplatkov za používanie elektrickej siete výlučne koncovým odberateľom, ktorí si zvolili elektronické vyúčtovanie.

9. POŽIADAVKY NA INFORMÁCIE O VYÚČTOVANÍ A SPOTREBE

9.1. Ročné vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby

V novej prílohe VIIa sa vyžaduje, že „aby mohli koneční spotrebiteľia regulovať svoju spotrebu energie, musí sa vyúčtovanie vykonávať na základe skutočnej spotreby alebo odpočtov pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov najmenej raz za rok.“ Veľmi podobná požiadavka je súčasťou prílohy VII k pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti, ale znenie uvedené v prílohe VIIa odkazuje na konečných spotrebiteľov (a teda sa týka spotrebiteľov s pomerovým meraním). Okrem toho výraz „by sa malo“ uvedený v prílohe VII bol v prílohe VIIa nahradený výrazom „musí sa“ s cieľom vyjadriť záväznú povahu tejto požiadavky. Ako sa uvádza v oddiele 7.2, je vhodné zdôrazniť, že v súvislosti s pomerovým meraním by sa požiadavka na to, aby sa informácie o vyúčtovaní a spotrebe zakladali na skutočnej spotrebe alebo odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, nemala vykladať ako požiadavka na rozdeľovanie nákladov na vykurovanie alebo chladenie priestorov výlučne na základe odpočtov jednotlivých meradiel alebo pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov.

Touto požiadavkou sa v podstate zabezpečuje informovanie konečných spotrebiteľov tepelnej energie o ich skutočnej spotrebe aspoň raz za rok a podľa toho vypočítanie alebo úprava ich platby za spotrebu, napríklad zúčtovaním prípadných rozdielov medzi skutočnou splatnou sumou a sumami zaplatenými na základe pravidelných paušálnych platieb, ktoré nie sú založené na skutočnej spotrebe alebo odpočtoch z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov.

9.2. Časté poskytovanie informácií o vyúčtovaní alebo spotrebe

9.2.1. Situácie, v ktorých sa vyžaduje poskytovanie informácií častejšie ako raz za rok

Frekvencia informovania konečných spotrebiteľov o ich skutočnej spotrebe tepelnej energie predstavovala hlavný cieľ návrhu na revíziu smernice o energetickej efektívnosti a je vyjadrená v bode 2 novej prílohy VIIa.

Podľa pôvodnej smernice o energetickej efektívnosti je poskytovanie informácií častejšie ako raz za rok povinné vtedy, keď je to „technicky možné a ekonomicky opodstatnené“. V revidovanej smernici o energetickej efektívnosti sa táto podmienenosť zjednodušila tak, že uvedené požiadavky sa uplatňujú „v prípade, že sú nainštalované meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov umožňujúce diaľkový odpočet“.

Splnenie alebo nesplnenie tejto podmienky treba posudzovať so zreteľom na rozhodnutie jednotlivých členských štátov o tom, aké typy zariadení sa považujú za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet (porovnaj oddiel 6.1).

Je možné, že budova obsahuje zariadenia, ktoré umožňujú diaľkový odpočet i zariadenia, ktoré ho neumožňujú. Takéto situácie treba posudzovať individuálne.

⁽³⁴⁾ Pozri C-294/18 <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203750&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1938672>.

⁽³⁵⁾ Pracovný dokument útvarov Komisie – Usmernenie k článkom 9 – 11 týkajúcim sa merania, informácií o vyúčtovaní, nákladov na prístup k informáciám o meraní a vyúčtovaní, odseky 50 – 52 (SWD/2013/0448 final).

Napríklad: v bytovom dome zásobovanom teplom zo systému centrálného zásobovania, v ktorom zariadenia nainštalované v jednotlivých jednotkách budovy pozostávajú z pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov alebo meradiel umožňujúcich diaľkový odpočet, hlavné meradlo budovy, ktoré meria celkové dodané alebo spotrebované teplo, možno neumožňuje diaľkový odpočet. V takom prípade je plnohodnotný výpočet rozdelenia nákladov na teplo v zásade možný len vtedy, keď sú k dispozícii aj odpočty hlavného meradla. Podobná situácia môže nastať v budove so spoločným kotlom napríklad na plyn alebo olej: ani v takomto prípade nemusí byť k dispozícii presná hodnota súhrnnej spotreby za jednotlivé obdobia roka, pokiaľ hlavné meradlo plynu neumožňuje diaľkový odpočet alebo ak zásobník na olej alebo horák nie sú vybavené meradlom umožňujúcim diaľkový odpočet spotreby. V takýchto prípadoch je však naďalej možné uskutočniť približný výpočet rozdelenia nákladov na teplo s použitím odpočtov z jednotlivých zariadení a extrapolovaním odhadovanej hodnoty celkovej spotreby. Bolo by možné položiť si otázku, ako sa dá zosúladiť požiadavka stanovená v článku 10a ods. 1 „... aby informácie o vyúčtovaní a spotrebe boli spoľahlivé, presné a založené na skutočnej spotrebe alebo na odpočte pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov v súlade s bodmi 1 a 2 prílohy VIIa pre všetkých konečných spotrebiteľov“ so skutočnosťou, že ak nie sú k dispozícii hodnoty za obdobie kratšie ako jeden rok na účely stanovenia súhrnnej spotreby (inštaláciou plynomeru umožňujúceho diaľkový odpočet, častejším manuálnym odpočtom plynomeru, inštaláciou prepojeného meradla oleja atď.), každý výpočet rozdelenia nákladov na teplo môže byť len približný. Komisia sa domnieva, že ak nie sú k dispozícii odpočty hlavného meradla častejšie ako raz za rok, neopodstatňuje to neposkytovanie informácií o spotrebe častejšie ako raz za rok spotrebiteľom s pomerovým meraním, pokiaľ okolnosti umožňujú vypracovať primerane presný odhad/približný výpočet rozdelenia nákladov. V takých prípadoch by sa jednoducho malo ozrejmiť, že hodnoty poskytované častejšie ako raz za rok sú čiastočne odhadnuté/extrapolované. Hodnota informácií poskytovaných častejšie ako raz za rok pre odberateľa s vysokou pravdepodobnosťou preváži trochu menšiu presnosť spôsobenú chýbajúcou hodnotou súhrnnej spotreby.

Na druhej strane, ak je budova s pomerovým meraním vybavená hlavným meradlom, ktoré umožňuje diaľkový odpočet so zreteľom na sieť centralizovaného zásobovania teplom/chladom, ale zariadenia používané na pomerové meranie v budove takéto odpočty neumožňujú, podmienka stanovená v bode 2 prílohy VIIa nie je splnená, pokiaľ ide o konečných spotrebiteľov s pomerovým meraním. Naopak, bola by splnená z hľadiska siete centralizovaného zásobovania teplom/chladom a jej odberateľa/budovy ako celku. V takom prípade by sa koncovému odberateľovi museli poskytnúť informácie na úrovni budovy v súlade s bodom 2 prílohy VIIa.

Ďalším príkladom by mohla byť budova s pomerovým meraním, v ktorej pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov umožňujú diaľkový odpočet, ale meradlá teplej úžitkovej vody ho neumožňujú. V takom prípade je možné pristupovať ku každej službe zvlášť a poskytovať informácie častejšie ako raz za rok pre vykurovanie priestoru, nie však pre teplú úžitkovú vodu.

9.2.2. Minimálna požadovaná frekvencia

Zo zjednodušenej podmienky vysvetlenej vyššie vyplýva, že vždy, keď sú inštalované zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet, konečným spotrebiteľom sa musia informácie, a to buď informácie o vyúčtovaní alebo jednoducho informácie o spotrebe, poskytovať často. Po uplynutí 22 mesiacov od nadobudnutia účinnosti pozmeňujúcej smernice, t. j. od 25. októbra 2020 bude minimálna požadovaná frekvencia podobná frekvencii stanovenej v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti, a to „najmenej štvrťročne na požiadanie alebo ak sa koncoví odberatelia⁽³⁶⁾ rozhodli pre elektronické vyúčtovanie, inak dvakrát ročne“. Od 1. januára 2022 bude minimálna frekvencia raz za mesiac.

9.2.3. Výnimky mimo obdobia vykurovania/chladenia

Vykurovanie a chladenie je možné vyňať z uvedenej požiadavky na mesačné poskytovanie informácií v obdobiach mimo vykurovacej/chladiacej sezóny. Vymedzenie obdobia vykurovania alebo chladenia sa môže líšiť v závislosti od miesta a jurisdikcie alebo v závislosti od budovy. Možnosť vyňatia z požiadavky na mesačné poskytovanie informácií sa dá chápať ako možnosť pozastaviť poskytovanie informácií v období, v ktorom spoločné zariadenie v budove neposkytuje vykurovanie alebo chladenie priestoru.

⁽³⁶⁾ Použitie pojmu „koncoví odberatelia“ namiesto „koneční spotrebiteľia“ v tomto prípade vyjadruje skutočnosť, že v smernici o energetickej efektívnosti sa nevyžaduje, aby spotrebiteľia s pomerovým meraním mali právo vybrať si možnosť elektronického vyúčtovania, pozri oddiel 7.6. V budove s pomerovým meraním si koncový odberateľ za budovu môže vybrať elektronické vyúčtovanie, a tým získať nárok na poskytovanie informácií štvrťročne, neznamená to však automaticky, že jednotliví užívatelia budovy (ktorí sú konečnými spotrebiteľmi, nie sú však koncovými odberateľmi) majú do 1. januára 2022 nárok na takéto informácie častejšie ako dvakrát za rok.

9.2.4. Rozlišovanie medzi poskytovaním a sprístupnením informácií

Z požiadavky, podľa ktorej sa stanovuje, že ak sú nainštalované meradlá alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov umožňujúce diaľkový odpočet, informácie o vyúčtovaní alebo spotrebe založené na skutočnej spotrebe alebo odpočte pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov sa musia poskytovať konečným spotrebiteľom častejšie ako raz za rok, môžu vyplývať otázky, za akých okolností je táto požiadavka splnená. Komisia poznamenáva, že zákonodarca úmyselne nedefinoval spôsoby poskytovania informácií, na druhej strane však zreteľne rozlišuje medzi poskytovaním a sprístupnením informácií.

Základnou požiadavkou je poskytovať informácie spotrebiteľovi. Môže ísť o vytlačené alebo elektronické informácie, napríklad zaslané e-mailom. Informácie možno sprístupniť aj na internete (a prostredníctvom rozhraní, ako je napríklad webový portál alebo smartfónová aplikácia), v takých prípadoch však konečný spotrebiteľ musí byť nejakým spôsobom informovaný v pravidelných oznámených intervaloch, v opačnom prípade nie je možné konštatovať, že informácie boli poskytnuté konečnému spotrebiteľovi s danou frekvenciou, ale len to, že boli sprístupnené. Ak sú informácie len sprístupnené a ich vyhľadanie je ponechané na konečnom spotrebiteľovi, nie je to v súlade s celkovým cieľom tejto časti revidovanej smernice o energetickej efektívnosti, a to zvýšiť informovanosť konečných spotrebiteľov o ich spotrebe.

Je dôležité poukázať na tento nepatrný, ale významný rozdiel, a to aj preto, lebo zákonodarca uviedol voliteľné a dodatočné sprístupnenie informácií na internete za základnou požiadavkou poskytovať informácie v pravidelných intervaloch: „Tieto informácie môžu byť sprístupnené aj na internete a aktualizované tak často, ako to umožňujú použité meracie zariadenia a systémy.“ Výraz „aj“ nebol použitý v zmysle „namiesto“, ale na označenie doplňujúcej možnosti. Každý iný výklad by ponechal príliš veľa priestoru pre koncipovanie a používanie systémov, ktoré by neumožnili častú spätnú väzbu, čím by sa obchádzala základná požiadavka a narušilo by sa dosiahnutie hlavného cieľa revidovanej smernice o energetickej efektívnosti. Tento výklad je potvrdený použitím znenia „sa môžu namiesto toho“ v bode 3 prílohy VIIa, ktorým zákonodarca zrozumiteľne vyjadril, že ustanovenia predstavujú alternatívy. Inými slovami, nepretržité „sprístupňovanie“ informácií na internete nie je alternatívou ani dostatočným prostriedkom na dosiahnutie súladu s požiadavkami vyplývajúcimi z bodu 2 prílohy VIIa poskytovať informácie častejšie ako raz za rok, pokiaľ sa nekombinuje s nejakým druhom aktívneho informovania konečného spotrebiteľa v požadovaných intervaloch.

9.2.5. Obsah informácií o vyúčtovaní alebo spotrebe poskytovaných častejšie ako raz za rok

Ako sa uvádza v oddiele 7.3, revidovaná smernica o energetickej efektívnosti poskytuje flexibilitu, pokiaľ ide o povahu informácií, ktoré sa musia poskytovať v intervaloch častejších ako raz za rok podľa bodu 2 prílohy VIIa.

Minimálne sa musia zahrnúť základné informácie o vývoji skutočnej spotreby (alebo odpočtov pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov). Môžu sa napríklad kombinovať s odhadmi, ako by pozorovaný trend mohol ovplyvniť budúcu spotrebu konečného spotrebiteľa a aká by bola výška vyúčtovania, keby vývoj spotreby pokračoval rovnakým spôsobom.

Ak sa vyúčtovanie uskutočňuje v tom istom čase ako poskytovanie informácií podľa bodu 2 prílohy VIIa, minimálne požiadavky na obsah informácií o vyúčtovaní sa určia na základe ustanovení v bode 3 tejto prílohy.

9.3. Minimálne informácie uvádzané vo vyúčtovaní

V bode 3 prílohy VIIa sa špecifikujú určité minimálne prvky informácií, ktoré musia mať k dispozícii koneční spotrebiteľia v rámci vyúčtovania alebo spolu s vyúčtovaním, s rôznymi požiadavkami v závislosti od toho, či sa vyúčtovanie zakladá alebo nezakladá na skutočnej spotrebe alebo na odpočtoch pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov. Je vhodné uviesť, že koneční spotrebiteľia, ktorí užívajú časti budovy nevybavené individuálnymi meradlami alebo pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov, prípadne osoby, ktoré si prenajímajú priestory na základe „nájomného vrátane nákladov na energiu“ možno nikdy nedostanú vyúčtovania na základe skutočnej spotreby alebo odpočtov pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov. V prípade „nájomného vrátane nákladov na energiu“ dokonca možno nedostanú žiadne vyúčtovania spotreby energie, takže by sa neuplatňovali žiadne požiadavky stanovené v článku 10a alebo prílohe VIIa.

Znenie novej prílohy VIIa sa v porovnaní s prílohou VII k pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti zmenilo tak, že zrozumiteľnejšie vyjadruje záväznú povahu obsiahnutých požiadaviek, napríklad tak, že vynecháva slovné spojenia typu „tam, kde je to vhodné“ alebo „pokiaľ možno“⁽³⁷⁾.

Príloha VIIa obsahuje aj niektoré úplne nové prvky vrátane povinnosti, aby vyúčtovania obsahovali „informácie o súvisiacich postupoch podávania sťažností, službách ombudsmana alebo mechanizmoch alternatívneho riešenia sporov platných v členských štátoch“. V rámci transpozície tejto požiadavky by členské štáty mali verejne uviesť, ktoré (ak existujú) útvary ombudsmana alebo mechanizmy alternatívneho riešenia sporov⁽³⁸⁾ sú zo zákona oprávnené riešiť sťažnosti a spory súvisiace s meraním, pomerovým meraním, vyúčtovaním a rozdelením nákladov, aby dodávatelia energie a ostatné strany vydávajúce vyúčtovania mohli uviesť tieto informácie v príslušných vyúčtovaniach.

9.3.1. Vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby/odpočtov pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov

Individuálne údaje, ktoré majú byť sprístupnené vo vyúčtovaní alebo spolu s ním na základe skutočnej spotreby alebo odpočtov zariadení, čiastočne vychádzajú z doterajšej prílohy VII a čiastočne sú nové.

Nie všetky si vyžadujú vysvetlenie, je však vhodné poukázať na niektoré aspekty.

Podobne ako v pôvodnej smernici o energetickej efektívnosti sa aj v bode 3 písm. a) prílohy VIIa nachádza odkaz na „skutočné ceny“. V prípade koncových odberateľov tepla a chladu zo systému centralizovaného zásobovania obvykle ide o špecifikáciu celkovej splatnej ceny, ako aj jej rôznych zložiek, napríklad sadzieb/cien súvisiacich so spotrebou alebo kapacitou či pevných sadzieb/cien. V prípade pomerového merania by tieto informácie mali zahŕňať aspoň individuálny podiel nákladov na teplo, ktorý je potrebné zaplatiť, spolu s odpočtami zariadení a celkovými hodnotami pre budovu, z ktorých je pomerové meranie odvodené.

Pokiaľ ide o porovnanie so spotrebou za rovnaké obdobie v predchádzajúcich rokoch [bod 3 písm. c)], treba upozorniť na povinnosť sprístupniť tieto informácie v grafickej podobe a vo forme korigovanej na klimatické podmienky. Z hľadiska požiadaviek na ochranu údajov a súkromia (pozri aj oddiel 7.5) by sa táto požiadavka mala chápať tak, že sa týka len informácií o energii spotrebovanej súčasným užívateľom, t. j. tým istým konečným spotrebiteľom, ktorému musia byť tieto informácie sprístupnené.

Na účely korekcie na klimatické podmienky môže byť nutné stanoviť predpokladaný podiel energie použitej na ohrev teplej úžitkovej vody, ak sa táto energia nemeria oddelene od potrieb vykurovania priestoru. Okrem toho sú potrebné miestne špecifické alebo reprezentatívne údaje o vonkajšej teplote na výpočet počtu dennostupňov (HDD) vo vykurovacej sezóne alebo počtu dennostupňov v sezóne chladenia (CDD), ktoré sa používajú na korekciu na klimatické podmienky. Aby sa tieto údaje mohli použiť na účely informácií o vyúčtovaní, musia byť k dispozícii bez výrazného omeškania. Členské štáty a strany zodpovedné za poskytovanie informácií o vyúčtovaní musia určiť dostupné zdroje takýchto údajov, ktoré by pochopteľne mohli byť vnútroštátne, regionálne či miestne alebo by sa mohli týkať konkrétnej budovy (ak je napríklad budova vybavená exteriérovým snímačom, z ktorého je možné získať merania). Mali by byť aj transparentné, pokiaľ ide o metodiku použitú na korekciu na klimatické podmienky⁽³⁹⁾.

Pokiaľ ide o informácie o používaní palivového mixu, vo väčšine bytových domov/viacúčelových budov vybavených vlastným spoločným kotlom, najmä ak sa vždy používa s rovnakým druhom paliva, budú pomerne prehľadné. Ak je kotle možné prevádzkovať s viacerými palivami, napríklad ak sa pri spúšťaní kotla používajú pomocné palivá, na účely dosiahnutia súladu s predpismi by stačili ročné priemerné hodnoty. Ak sú budovy zásobované zo sietí centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, právnická alebo fyzická osoba, ktorá je koncovým odberateľom, bude mať na základe toho istého ustanovenia právo na získanie informácií o palivovom mixe použitom na poskytnutie služby centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom. V bytových domoch/viacúčelových budovách možno tieto informácie následne použiť⁽⁴⁰⁾ na poskytnutie informácií o palivovom mixe konečným spotrebiteľom užívajúcim jednotlivé jednotky.

⁽³⁷⁾ Minimálne v dvoch prípadoch tieto vynechávky nie sú konzistentné vo všetkých jazykových verziách. Komisia sa domnieva, že by sa malo vydať formálne korigendum s cieľom odstrániť uvedené nezrovnalosti. Úmysel návrhu Komisie bol v tejto súvislosti jasný, pozri záradku 1.3.3 v oddiele 4.3.2 posúdenia vplyvu [Pracovný dokument útvarov Komisie, SWD(2016) 405 final].

⁽³⁸⁾ Napríklad tie, ktoré sú uvedené pod odkazom <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/?event=main.adr.show2>.

⁽³⁹⁾ Neexistuje univerzálna norma stanovujúca spôsob výpočtu dennostupňov vo vykurovacej sezóne alebo dennostupňov v sezóne chladenia a ak členské štáty nemajú k dispozícii lepšie alternatívy, môžu nabádať, aby sa použila metodika Eurostatu alebo vyžadovať jej použitie: pozri https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/nrg_chdd_esms.htm (oddiel 3.4).

⁽⁴⁰⁾ Ktokoľvek, kto je zodpovedný za informovanie spotrebiteľov/konečných spotrebiteľov s pomerovým meraním, v súlade s rozhodnutiami, ktoré prijali členské štáty na základe článku 10a ods. 3.

Prostriedky použité na poskytnutie informácií o palivovom mixe možno použiť aj na poskytnutie informácií o podiele energie z obnoviteľných zdrojov použitej pri centralizovanom zásobovaní teplom a chladom, a tým čiastočne splniť povinnosť členských štátov vyplývajúcu z článku 24 ods. 1 revidovanej smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (RED II) ⁽⁴¹⁾, v ktorom sa uvádza: „Členské štáty zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom poskytovali informácie o energetickej hospodárnosti a podiele energie z obnoviteľných zdrojov v ich systémoch diaľkového vykurovania a chladenia ľahko prístupným spôsobom, ako napríklad na webových sídlach dodávateľov, na ročnom vyúčtovaní alebo na požiadanie.“ V smernici RED II sa nevymedzuje pojem „koneční spotrebiteľ“, ale podľa výkladu Komisie pojem „konečný spotrebiteľ“, ako sa používa v revidovanej smernici o energetickej efektívnosti, plne zodpovedá pojmu „koncoví odberatelia“ v zmysle článku 24 ods. 1 smernice RED II. Oba pojmy predovšetkým zahŕňajú užívateľov jednotlivých jednotiek v bytových domoch/viacúčelových budovách zásobovaných zo systému centralizovaného zásobovania teplom/chladom, dokonca aj vtedy, keď neuzavreli žiadnu individuálnu alebo priamu zmluvu s dodávateľom ⁽⁴²⁾. Ustanovenie o informáciách o vyúčtovaní a spotrebe vykonávané v rámci smernice o energetickej efektívnosti teda možno použiť na poskytnutie informácií o podiele energie z obnoviteľných zdrojov použitej pri diaľkovom vykurovaní a chladení podľa smernice RED II. Takto sa môže nákladovo efektívnym spôsobom dosiahnuť súlad s príslušnými ustanoveniami jednak smernice o energetickej efektívnosti, jednak smernice RED II, keďže informácie o palivovom mixe musia obsahovať podiel energie z obnoviteľných zdrojov, ak je takáto energia súčasťou palivového mixu.

Tento spôsob splnenia požiadaviek na poskytovanie informácií o podiele energie z obnoviteľných zdrojov v systémoch centralizovaného zásobovania teplom/chladom by bol jednoznačný a predišiel by možným právnym problémom, pokiaľ by informácie o palivovom mixe zahŕňali kategóriu energie z obnoviteľných zdrojov (s možnou špecifikáciou jej druhu) v informáciách o palivovom mixe, pričom v prípadoch, keď palivový mix neobsahuje žiadnu zložku tvorenú obnoviteľnými zdrojmi, by sa uviedla hodnota nula (0).

Uvedenie palivového mixu špecifikujúceho zložku dodávky tepla alebo chladu tvorenú obnoviteľnými zdrojmi by plne neuspokojilo požiadavky stanovené v článku 24 ods. 1 smernice RED II, kým by neboli zahrnuté aj informácie o energetickej hospodárnosti systémov centralizovaného zásobovania teplom/chladom.

Pokiaľ ide o spôsob, akým sa informácie poskytujú, požiadavky stanovené v bode 3 písm. b) prílohy VIIa k smernici o energetickej efektívnosti a v článku 24 ods. 1 smernice RED II sa nepatrne líšia. Smernica o energetickej efektívnosti je trochu prísnejšia v tom zmysle, že informácie o palivovom mixe musia byť poskytnuté „vo vyúčtovaní [konečných spotrebiteľov]“, zatiaľ čo v smernici RED II sa povoľuje poskytovať informácie o energetickej hospodárnosti a podiele energie z obnoviteľných zdrojov „ľahko prístupným spôsobom“ na webových sídlach dodávateľov alebo na požiadanie. Naopak požiadavka uvedená v smernici RED II je trochu prísnejšia v tom zmysle, že sa týka všetkých konečných spotrebiteľov, zatiaľ čo požiadavka stanovená v smernici o energetickej efektívnosti sa vzťahuje len na vyúčtovanie na základe skutočnej spotreby tepla alebo odpočtov pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov.

Pokiaľ ide o informácie o súvisiacich ročných emisiách skleníkových plynov, vzniká viacero otázok v závislosti od toho, či dodávky pochádzajú z jediného zdroja paliva, napríklad spoločného plynového alebo olejového kotla v budove, alebo zo systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom. V oboch prípadoch sa musí venovať pozornosť tomu, ako a do akej miery je vyjadrený vplyv strát účinnosti v budove alebo v sieti a aké ukazovatele sú použité [t. j. absolútne alebo relatívne, špecifické (kgCO₂e/k)], súhrnné alebo na byt atď.].

Prevádzkovatelia systému centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom musia poskytnúť prinajmenšom ročné priemerné emisie siete na vyúčtovanie/dodanú energetickú jednotku (t. j. vrátane vplyvu sieťových strát), aby bolo možné vypočítať zodpovedajúce absolútne emisie za prípadného daného koncového odberateľa.

Na tomto základe alebo na základe palivovej spotreby samotnej budovy môžu spotrebiteľia s pomerovým meraním dostať informácie o ich podiele na absolútnych emisiách (kg) A o ich relatívnych/specifických priemerných emisiách, ktoré napríklad odrážajú zloženie centralizovaného vykurovania alebo použité palivo a, ak je to relevantné, miestne obnoviteľné zdroje energie.

⁽⁴¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

⁽⁴²⁾ To je výslovne uvedené v revidovanej smernici o energetickej efektívnosti (pozri aj oddiel 7.1). V smernici RED II to možno odvodiť z použitia užšieho pojmu „odberateľ“ v článku 24 ods. 2, ktoré indikuje, že zákonodarcu chcel rozlíšiť rozsah pôsobnosti povinností uvedených v článku 24 ods. 1 a 2.

V každom prípade členské štáty môžu obmedziť rozsah požiadavky na poskytovanie informácií o emisiách skleníkových plynov tak, aby tieto informácie zahŕňali iba dodávky zo systémov centralizovaného zásobovania teplom s celkovým menovitým tepelným príkonom väčším ako 20 MW. Ak sa tak členský štát, umožní sa tým predovšetkým vyňať malé až stredne veľké siete centralizovaného zásobovania teplom a budovy s pomerovým meraním s vlastnými kotlami z povinnosti poskytovať takéto informácie. Je potrebné zdôrazniť, že možnosť obmedziť rozsah požiadavky na informácie sa netýka informácií o palivovom mixe, týka sa len súvisiacich ročných informácií o emisiách skleníkových plynov.

V systémoch centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom, v ktorých majú odberatelia možnosť vybrať si konkrétne „ekologické“ produkty, ktoré sa predávajú ako odvodené od konkrétneho palivového mixu (napr. 100 % obnoviteľných zdrojov) alebo s konkrétnou stopou emisií skleníkových plynov, ktorá sa líši od priemeru systému, treba s touto možnosťou počítať s cieľom predísť dvojitému započítaniu a poskytovaniu zavádzajúcich informácií spotrebiteľom. Všetky predaje tohto druhu by sa mali vylúčiť z výpočtu priemerného palivového mixu alebo stopy skleníkových plynov pre koncových odberateľov. V opačnom prípade by mohlo dôjsť k porušeniu právnych predpisov EÚ o ochrane spotrebiteľa ⁽⁴³⁾.

V bode 3 písm. f) prílohy VIIa sa vyžadujú porovnania s priemerným normalizovaným alebo referenčným konečným spotrebiteľom v rovnakej kategórii spotrebiteľov, takže členské štáty budú musieť stanoviť alebo delegovať zodpovednosť za vypracovanie adekvátnych referenčných hodnôt a kategórií spotrebiteľov. V prípade pomerového merania by poskytovatelia služieb pomerového merania mohli vypracovať relevantné a presné referenčné hodnoty na základe údajov z budov v ich portfóliách. V prípade elektronického vyúčtovania možno takéto porovnania sprístupniť online a mali by byť vyznačené na samotných vyúčtovaniach. V prípade vytlačeného vyúčtovania tieto porovnania samozrejme musia byť súčasťou vyúčtovania samotného, ako aj v prípade ostatných prvkov, ktoré musia byť zahrnuté.

9.3.2. Vyúčtovanie, ktoré nie je založené na skutočnej spotrebe/odpočtoch pomerového rozdeľovača vykurovacích nákladov

V súčasnosti je bežnou praxou (minimálne v situáciách, keď nie sú k dispozícii zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet) vychádzať pri pravidelných vyúčtovaniach/vyúčtovaniach častejších ako raz za rok z paušálnych odhadov ročnej spotreby. Takéto vyúčtovania nemusia zahŕňať všetky vyššie uvedené prvky, musia však „obsahovať jasné a zrozumiteľné vysvetlenie výpočtu sumy uvedenej vo vyúčtovaní a aspoň informácie uvedené v písmenách d) a e)“ bodu 3 prílohy VIIa. Tieto požiadavky sa týkajú aj situácií, keď vyúčtovania nikdy nie sú založené na skutočnej spotrebe/odpočtoch pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov. To sa bude týkať individuálnych konečných spotrebiteľov v bytových domoch a viacúčelových budovách bez pomerového merania, v ktorých sa náklady na energiu prenášajú na konečných spotrebiteľov prostredníctvom opakovaných poplatkov alebo vyúčtovania nákladov na teplo založenom výlučne na iných parametroch, ako je napríklad podlahová plocha, objem atď.

⁽⁴³⁾ Pozri aj SWD(2016) 163 final, 25. 5. 2016: Pracovný dokument útvarov Komisie: Usmernenie k vykonávaniu/uplatňovaniu smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0163>.